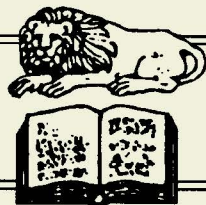

Jeromos füzetek

Dicséritek az Urat!

20., jubileumi szám

Aratás '95

Szent Jeromos Bibliatársulat

« « « Budapest, 1995 » » »

Tartalomjegyzék

Jubileumi ünnepség: Maros Éva hárfázik	címlap
Ajánlás: Seregély István egri érsek, a M.K.P.K. elnöke	1
Jubileumi ünnepség Balás Béla: Elnöki megnyitó	3
Tarjányi Béla: Beszámoló helyett	6
Paskai László: A Bibliaközpont megáldása	8
Fr.-J. Ortkemper: Ünnepi köszöntés	10
A. Ablondi püspök: Ünnepi köszöntés	13
Tarjányi Béla: A Társulat további terveiről	14
Balás Béla: Záró könyörgés	16
<i>Melléklet: Élő Ige Bibliaiskola, 10. óra</i>	73-80]
Szentírásmagyarázat az Egyházban (Pápai Bibl. Bizottság)	21
A hallgatásról (A. Ablondi) [prédikáció]	29
Biblikus elmélkedések 3. (Thorday Attila)	31
Olvasóink kérdezik (Kerekes Károly O.Cist.)	35
Innen-onnan (Rajkai István és Székely István)	38
Társulatunk életéből	39
Ajánlatunk	borító

J e r o m o s f ü z e t e k

Biblikus-lelkipásztori, gyakorlati folyóirat
lelkipásztorok, hitoktatók, bibliaepistolok számára
ISSN 0866-2207

Szerkeszti, kiadja és terjeszti:

Szent Jeromos Bibliatársulat

B i b l i a k ö z p o n t

1066 Budapest, Teréz krt. 28. I/6

Nyitva: hétfő-csütörtök 9-17 * ☎ 132-22-60

A szerkesztőbizottság tagjai: Rajkai István, Székely István,
Tarjányi Béla, Vágvölgyi Éva

Felelős szerkesztő: Tarjányi Béla

Színes fényképek: Nagy István Elek

Grafikák: Vágvölgyi Éva

Nyomda: Corvinus

Ajánlás

**Seregély István egri érsek,
a Magyar Katolikus Püspöki Kar elnöke**

Az egyetemes világrendben, a dolgok természetében Isten törvényeket helyezett el, és törvényeit szóban is megfogalmazta, írásban is rögzítette. Ezért mindazok, akik a Szentírást kutatják, tanítják és hirdetik, s az ilyen intézmények, mint a Szent Jeromos Bibliatársulat, amely összegyűjti a Szentírás művelőit, apostolait, hogy Isten törvényeinek megismerését és megvalósítását előmozdítsák, az emberi haladás munkásai, s az emberiség jótévői.

A Bibliatársulat fennállásának 5. évfordulója alkalmából elhangzott pohárköszöntő, részlet

Társulatunk 1995. április 24-én, megalakulásának ötödik évfordulója alkalmából ünnepi ülést tartott kibővült Bibliaközpontunk újonnan berendezett előadótermében. Az ünnepség elsősorban a köszönet kifejezése volt: a köszöneté Istennek, Egyházunknak, a Magyar Püspöki Karnak, a magyar biblikus szakembereknek, a Katolikus Bibliaszövetségnek, a német, osztrák, svájci és holland testvérintézményeknek, a társulat Tagjainak, Jötevőinek és minden munkatársunknak a bibliaapostolság ügyét támogató sok segítségért. A mintegy 100 résztvevő teljesen betöltötte az előadótermet, de az irodát is, ahol TV-képernyő biztosította az ünnepsébe való bekapcsolódást.

Az ülést a Társulat elnöke, Balás Béla megyéspüspök nyitotta meg. Ezt követően Maros Éva hárfaművész és Geiger György trombitaművész előadásában szent zenében, Bach és Händel műveiben gyönyörködhetünk. Utána Franz-Josef Ortkemper, a Német Bibliatársulat igazgatója, majd Alberto Ablondi érsek, a Katolikus Bibliaszövetség elnöke mondott meglehangú köszöntőt. Ezt követte »Az Egyház szentjei és a Szentírás« pályázat eredményhirdetése. A díjakat Balás Béla püspök adta át.

Az ünnepség csúcspontjaként Paskai László bíboros érsek megáldotta a Bibliaközpont helyiségeit. Utána Tarjányi Béla ügyvezető elnök röviden megemlékezett a megalakulás és az öt éves munka eseményeiről, majd szólt terveinkről, »álmainkról«.

Az ismertetést Nyilas Tünde énekművész csángó-magyar népi énekei követték. Az összejövetel Balás Béla püspök-elnök imájával zárult.

Az ülés után vendégeink megtekinthették a Bibliaközpont helyiségeit, s a Győri egyházmegye múlt évi biblikus gyermekrajz-pályázatának legszébb alkotásait. Ezt követően pedig közös vacsorán folytathatták a megemlékezést, ünnepsélt; ismerkedhettek egymás munkájával és életével. Az alkalomból Seregély István érsek, a MKPK elnöke mondott pohárköszöntőt. Kiemelte a Társulat vezetőjének és munkatársainak szerény, de hozzáértő, céltudatos és áldozatos apostoli munkáját, kérve arra Isten áldását.

Az ünnepségen a következők hangzottak el:

Balás Béla megyéspüspök: Elnöki megnyitó

Eminenciás Biboros Úr, Excellenciás Püspök Atyák, Főtisztelendő Professzor Urak, Kedves Vendégeink!

Úgy érzem, erre az ünnepi ülésre a frontvonalról érkeztem. De talán nem csak én mondhatom el ezt: több megyéspüspök társam mondhatná ugyanezt. Hadszinterről érkezünk egy szellemi központba. Az elmúlt napokat, heteket, az előző másfél hónapot az új Kaposvári Egyházmegye első cím- és névtárának összeállításával töltöttem. Statisztikákat böngésztem, próbáltam hasonlítani, elemezgetni a helyzetet, s közben számos beszélgetés követte egymást, ünnepnapokon pedig délelőtt káplánkodás a székesegyházban, délután meg szolgálat valamelyik kis faluban, mindig máshol.

Az egész tavasz így telt el. S közben olyanokat is hallottam, hogy az egyik atya Karácsonykor hat éjféle misét mondott. Vajon hogy' csinálja ezt? Nyilván már délben elkezd. Az idén tavasszal rákérdeztem valamelyik atyára, hogy a Nagyszombatot hogy fogja ünnepelni? Azt felelte: „Megünneplem négyszer is! Elkezdem már délután kettőkor!” A liturgikus szakemberek persze a fejüket kapkodják ilyenkor.

De más gond is van bőven. A polgári értelemben vett nyugdíj-korhatár alatt kb. 50 aktív papunk van. Ugyanakkor az egyházmegye területén 1153 orvos működik, és 7330 pedagógus. Középiskolákban világi tanerő 1088 van, papi ember pedig, aki bejár hitoktatni vagy bármi címen az Egyház részéről, összesen 6. Nem azt akarom ezzel mondani, hogy a helyzet tragikus. Csak annyit mondok, hogy rendkívül érdekes. Ha valamikor érdemes volt papnak lenni, vagy püspöknek, akkor most igen.

Húsvétkor egy kicsit ezen adatok kábulatában és bővületében, a nagyszombatesti szertartás közben jutott eszembe az a kérdés, hogy hány ember kell a kereszténységhez? A római kúriának volt egy elmélete, ha jól emlékszem, az, hogy egy új egyházmegye alapításához mint-

Jubileumi ünnepség

egy 300.000 hívő kell. Ez a minimum. És a kereszténységhez vajon mennyi kell? Nekem az jutott eszembe, hogy egy is elég. Ha az az egy valóban keresztény! Az üdvtörténelem kanyarához elég volt egyetlen Ábrahám; az Egyiptomból való szabaduláshoz egy Mózes, aki a kivonulást Isten parancsára levezényelte; egy Dávid elég volt Góliát legyőzéséhez; egyetlen Gedeon a győzelemhez, azzal a nevetséges kis csapatával; elég volt egy Szűzanya a kereszt tövében; egy Magdolna a nyitott sírnál; s két apostol elég volt, hogy felébressze a többi. Körülbelül így indultunk.

A mi korunkat a magam részéről nem tekintem okvetlenül végállomásnak. Ebbe a naivitásba Ágostontól kezdve sokan beleestek, ti. hogy övelük vége lesz mindennek. Ez egyáltalán nem biztos! Lehet, hogy az egész csak most kezdődik igazán. Valami sokkal másabb, hitelesebb, érdekesebb. Ez azonban föltételezi azt a bizonyos egy embert.

A régi latin mondás úgy szól, hogy »timeo hominem unius libri doctum« [félek az egy könyvből tanult embertől]. Ennek a mondásnak a köztudatban negatív értelme van: félek a beszűkülttől, akinek csak ennyire telt. De én most inkább a mondás pozitív értelmére gondolok: a biblikusokat tekintem »egykönyvű« embernek. Ők azok a szent megszállottak, akikben valahogy bennük sűrűsödik ez az új világ, amelyik elég a kereszténységhez, s akiket az Úristen fel tud használni.

Hippokratész még egészen más módon gondolkodott az emberről, amikor a vérösszetétel és a karakter viszonyáról beszélt, arról, hogy van lassúvérű és melegvérű ember, és ehhez hasonlók. Az a bizonyos egykönyvű ember, a biblikus ember, az olyan Krisztus-vérű, olyan sűrítménye a kereszténységnek.

Na persze, aki egy kicsit tanultabb és a frontvonalon szétnézett, az tudja és látja, hogy manapság sokszor nem megfelelően hivatkoznak a Bibliára. Hogyan lehet hát itt eligazodni, hogyan lehet és kell a Szentírást helyesen értelmezni, magyarázni?

Talán minden idők legképzettebb, legműveltebb magyar biblikusa Mócsy Imre jezsuita atya volt, a maga nem is egy, hanem 3 doktorátusával. Nem sokkal halála előtt arról faggattuk őt: van-e arra szabály, hogy hogyan kell jól érteni, jól olvasni a Bibliát? Kérdésünkre a szentéletű, öreg tudós ezt válaszolta: Természetesen van. A Szentírást hármaskötetben kell olvasni. Egységben az emberi szerzővel; tehát ismerni

kell a szakmai kérdéseket. Egységben a fő Szerzővel, az Úristennel, tehát imádságosan. És egységben a tulajdonossal, vagyis az Egyházzal, akinek a könyve.

Úgy gondolom, hogy ennek a Bibliaközpontnak ezt a hármas kötelet kell szolgálnia, ezeknek kell otthont adnia. Helyet adni a szakmának, az áhítatnak, nyitva állni minden jószándékú ember előtt. Szorosan együttműködve a Katolikus Bibliaszövetség világszervezetével, a nemzetközi szaktekintélyekkel, az itthoni professzor urakkal. Hiszem, hogy ez kellő biztosíték a harmadikra, ami a mi korunkban döntő fontosságú: hogy a Bibliát az Egyházzal egységben olvassuk és értelmezzük.

Kívánom, az itt dolgozóknak, – hisz Budapest is a frontvonalhoz tartozik, nyilvánvalóan ez is a hadszíntér egy darabkája: nem pusztán kultúrharcnak, hanem egy hatalmas, kegyelmi csatának –, kívánom, hogy a Bibliaközpont álljon ennek a harcnak a szolgálatában. S hogy biblikus képeket használjak: legyen ez a központ a Magyar Egyház Betleheme, Názáretje, az Utolsó Vacsora terme, Szentlélek-váró közösség-terme, ahol szétpattannak ajtók-ablakok, s a Lélek behatol ill. kiárad. Kérem Istent, hogy az Ő kegyelme segítse e helyen a munkát, s biztosítson itt hiteles, megbízható, katolikus légkört. Úgy legyen!

Maros Éva [hárfa],
Geiger György [trombita]

J.S. Bach: Korál a 147. kantátából

Händel: Ária változatokkal

Händel: Passacaglia

J.S. Bach: Bist du bei mir, Korál

Schubert: Ave Maria

J.S. Bach - Gounod: Meditációk

Tarjányi Béla ügyvezető elnök Beszámoló helyett...

Bíboros Úr, Érsek és Püspök Atyák, Kedves Vendégeink!

5 évvel ezelőtt ugyanígy hét magyar főpásztor volt jelen akkor, amikor megalakult a Szent Jeromos Bibliatársulat. Reménnyel telve tettük meg az első lépést és kértük a Magyar Egyház áldását erre a kezdeményezésre. Miután az áldást és a bátorítást megkaptuk, az elmúlt 5 év alatt megpróbáltunk hűségesen sáfárkodni a lehetőséggel és a rendelkezésre álló eszközökkel. Amint már szó esett erről, sokat tettünk a Magyar Egyház és a Biblia ügye érdekében. Biblikus folyóiratunk van. Egy kicsi bolt, ahol minden értékes biblikus könyv kapható, még az eredeti szövegek kiadásai és idegen nyelvű Bibliák is. Társulatunk létszáma azóta több, mint a tizszeresére növekedett: jelenleg mintegy 1300 tagtársunk van. Imádkozó csoportunk rendszeresen kéri Isten kegyelmét a Magyar Egyház és tagjaink, jótévőink számára. Bibliaiskola működik Központunkban, amely, Istennek legyen hála, most már kissé tágasabbá lehetett.

Sikerült segítséget nyújtanunk a Magyar Egyháznak a biblikus apostolkodás alapjainak megvetésével, amikor az Újszövetséget mindjárt, a fordulat első éveiben – más kiadókkal karöltve – kiadtuk nagyon olcsón, 70 forintos áron. Ez akkor, az induláskor nagyon sokat jelentett a híveknek, a lelkipásztorkodó papságnak. Továbbképzéseket tartunk, hogy meggyőzzük a Magyar Egyházat, a püspök atyákat, a papságot, a hitoktatókat és a katolikus híveket, hogy a Szentírás lehet a lelkiélet része a Katolikus Egyházban is. Hogy a Szentírást az emberek ne csak hallgassák, amint elhangzik a szöszékről, hanem a mi híveink is rendszeresen táplálják lelküket Isten Igéjével Isten közelében, az imádság csendjében, és merjenek vallani a közösségben arról, hogy milyen sokat jelent számukra a Szentírás. Így fogja Isten Igéje kifejteni azt az üdvöt hozó, lélekerősítő hatást, amelyet Isten neki szánt. Mert így nem pusztán hallgatói leszünk az Igének, hanem keresői, megosztói is, és megváltói. Röviden ez az, amit minden erőnkkel igyekeztünk szorgalmazni a Magyar Egyházban.

Hisszük, hogy nélkülünk, a Szent Jeromos Bibliatársulat nélkül a Magyar Egyház ma már kevesebb lenne. Mindezért elsősorban a Püspök Atyákat illeti köszönet. Köszönöm, hogy számunkra, a Bibliatársulat számára, a Magyar Egyház ezen új hajtása számára, az édesanya melegsége és közelsége voltak.

És köszönet illeti mindazokat, akik segítséget nyújtottak munkánkhoz. Köszönetet mondok munkatársaimnak, akik között néhányan fizetésért, mások nagyon sokszor teljesen önzetlenül és fizetség nélkül végeztek el ezt a sok munkát. Köszönetet mondok hazai jótévedőinknek és tagságunknak, akik rendszeresen támogatnak bennünket. Tagságunk fillérei, jótévedőink adományai azok, amelyek a külföldi támogatás mellett az anyagi feltételt jelentették Társulatunk működése során.

Köszönetet mondok sok ezer jótévedőnknek, akik sokszor 50-100 forintoként összeadtak elegendő pénzt ahhoz, hogy több, mint 10,000 Újszövetséget kivihessünk a határainkon kívül élő magyar katolikusoknak. Köszönetet mondok külföldi jótévedőinknek, akik biztosították és biztosítják, hogy munkánkat végezhesük, – többek között azt is, hogy immár valamivel tágasabb lehet Bibliaközpontunk is. A Szent Jeromos Bibliatársulat nem kérhetett vissza semmiféle elvett ingatlant, hisz korábban nem létezett. És nem kapott – bocsánat – alamizsnát sem az Egyháznak juttatott javakból. Öt évvel ezelőtt azzal kezdtük, hogy plébániákon, ahol volt hely, kerestünk bérelhető helyet irodának. Egyik helyen 8 négyzetmétert ajánlottak havi 20.000-ért, más helyen valamivel nagyobb havi 200.000-ért... Azután sikerült megvásárolnunk itt először egy kisebb lakást, most pedig ezt a második részt is meg tudtuk szerezni. Köszönetet mondunk ezért jótévedőinknek, köszönjük támogatóink segítségét. De köszönettel tartozunk azoknak is, akik közvetlenül, kétkézi munkával segítettek előhaladásunkat. És köszönetet mondunk külföldi jótévedőinknek, akik ezt bővítést anyagi támogatásukkal lehetővé tették: Kondor atyának Fatimában, Szőke János atyának a Kirche in Not-tól. Ők külföldön is meglátták azt, hogy Magyarországon talán erre is, egy Bibliatársulatra is szükség van.

Püspök Atyák, Kedves Vendégeink, tisztelettel jelentem: a Bibliaközpont – sok-sok ember fáradozása nyomán – a Magyar Egyház rendelkezésére áll. Kérem a Püspök Atyákat, adják rá munkánkra áldásukat. Kérem Biboros Atyát, szentelje föl ezt az új helyiséget.

Paskai László bíboros, prímás, érsek:

A Bibliaközpont megáldása

Az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében. Ámen.

Istenünk, Atyánk, aki Krisztus szeretetével vezet bennünket, és gondunkat viseli, legyen mindnyájatokkal!

És a te lelkeddel!

Ez a helyiség, amelyre most Isten áldását kérjük, Isten igéjének mélyebb megismerését és megismertetését szolgálja. Amikor Isten áldását kérjük erre a helyiségre, tanulékonyan figyeljünk Isten szavára. Kérjük, adjon nyitott szívet, hogy amit a Szentírás tanulmányozásából felismerhetünk Isten akaratának, azt tetteinkkel életre is váltsuk. Hallgassuk meg Isten szavát!

Szentlecke Szent Péter apostol első leveléből (1 Pét 2,4-10).

Testvéreim! Menjetek hozzá, az élő kőhöz, amelyet bár az emberek elvetettek, Isten kiválasztott és megbecsült, és mint élő kövek épüljeteek fölé lelki házra, szent papsággá, hogy Istennek tetsző lelki áldozatokat hozzatok Jézus Krisztus által. Ezért van benne az Írásban: Lám kiválasztott, becses szegletkövet rakok le Sionban, aki hisz benne, nem vall szégyent.

Nektek tehát, mivel hisztek benne, dicsőségetekre válik. A hitelenekre ellenben ez vonatkozik: Az a kő, amelyet az építők elvetettek, szegletkő lett, a botlás köve és a botrány sziklája. Megbotlanak rajta, mert nem fogadták el hittel a tanítást, amelyre meghívást kaptak. Ti azonban választott nemzetiség, királyi papság, szent nemzet, tulajdonul kiválasztott nép vagytok, hogy annak dicsőségét hirdessétek, aki a sötétségből meghívott benneteket csodálatos világosságára. Ti valamikor nem voltatok nép, most pedig Isten népe vagytok: régen nem nyertetek kegyelmet, most pedig irgalomra találtatok.

Ez az Isten igéje.

Megmagyarázni nem kell az elhangzott szentirási részt, amelyet a Római Szervertartáskönyv tartalmaz. Talán éppen ezen a helyen mutatkozik ez a legaktuálisabbnak. A szegletkő Krisztus és a Szentírás. Épüljön fel rá a Magyar Egyház. Ezzel a lelkülettel imádkozzunk:

Az emberré lett Ige köztünk vett lakást, hogy teljességéből kegyelmet és igazságot merítsünk. Ez a ház, ez a helyiség, amely lelkipásztori céllal fog működni, az Úr sokféle megnyilvánulásának jele közösségünkben. Jöjj és maradj velünk, Urunk!

Te, aki jelen vagy ott, ahol néped imádkozik, gyűlik össze, tegyél bennünket jelenléd hordozójává, dicső séged templomává. Jöjj és maradj velünk, Urunk!

Te, aki minden embert az igazság ismeretére hívsz, tegyél bennünket készséggé az evangélium hallgatására és hirdetésére abban a környezetben, ahol élünk. Jöjj és maradj velünk, Urunk!

Te, aki lelkünk pásztora vagy, segíts bennünket, hogy ezt a központot akaratom szerint használva eljussunk emberi és keresztény életünk kiteljesedésére, és így legyünk a világ világossága és a föld sója. Jöjj és maradj velünk, Urunk!

Te, aki megadod nekünk azt a kegyelmet, hogy 5 esztendeje szolgálhatja ez az intézmény szent Igédet, add, hogy továbbra is a Te nevedben emberszerető jóságod örömhírének eszköze lehessen. Jöjj és maradj velünk, Urunk!

Imádkozzunk úgy, ahogy a mi Urunk Jézus Krisztus tanított minket imádkozni: Mi Atyánk ...

Atyánk! Dicsérünk és hálát adunk neked, aki a kereszttség által Krisztusba, az igaz szőlőbőbe oltottál minket, és Testének, az Egyháznak tagjaivá tettél. Te, örök Pásztor, add meg népednek szolgálattelveői keze által az evangélium kimeríthetetlen gazdagságát. Add meg, hogy Fiadat követve növekedjünk a hit, a remény és a szeretet közösségében, hogy az emberi közösség kovásza legyünk. Áldd meg \boxtimes ezt a központot és segíts, hogy minden helyiségben, melyet itt adsz nekünk, a Lélek megújító ereje működjék Krisztus, a mi Urunk által. Amen.

A Bibliatársulat 5 éve működik. Alapjait azonban már jóval korábban lefektettük. Az első konkrét lépés talán akkor történt, amikor, kb. 8 évvel ezelőtt, a Német Bibliatársulat élére Ortkemper úr került, és kérésemre egy számítógépet küldött ajándékba. Ezen kezdődött és hosszú éveken át ezzel folyt a szervezés, a nyilvántartás, a könyvelés. A Társulat megalakításába is azért mertünk belefogni, mert Ortkemper úrtól megkaptuk azt az ígéretet, hogy a Német Bibliatársulat 5 éven át biztosítja számunkra egy alkalmazott fizetését. Dr. Franz-Josef Ortkemper, a német Katholisches Bibelwerk igazgatója köszönti az ünnepi ülést.

Fr.-J. Ortkemper, a KBW igazgatója

Ünnepi köszöntés

Engedjék meg, hogy a Szent Jeromos Bibliatársulat öt éves fennállása alkalmából szívemből gratuláljak Önöknek a Német Katolikus Bibliatársulat (Katholisches Bibelwerk), valamint a Középeurópai Bibliatársulatok Munkacsoportja nevében, amelyhez a Szent Jeromos Bibliatársulat is tartozik ill. amelyhez mi is tartozunk. A Munkacsoport további, itt is képviselt tagjai: az Osztrák Bibliaközpont és a Holland Katolikus Bibliatársulat.

Kedves Tarjányi Béla! Önök e rövid pár év alatt meglepően sok dolgot valósítottak meg: biblikus folyóiratuk van, melynek már 19 száma jelent meg, a Stuttgarti Kiskommentár fordítása (legközelebb a negyedik kötet fog megjelenni), az egész ország területén biblikus apostolképző szemináriumokat tartottak, munkatársakat képeztek ki... Ha volna a fejemen kalap, most tisztelettel megemelném!

A Biblia, ez a régi könyv, évezredek múltán is időszerű maradt. Ezek ugyanis az emberi élet döntő kérdéseivel foglalkoznak, az élet értelmével, a halál legyőzésének kérdésével, az emberi cselekvés és együttélés hatékony szabályaival. Meggyőződésem, hogy a mi korunkban, amikor az emberiség meglehetősen tanácstalanná vált, nagyobb szükség van a Biblia üzenetére, mint valaha is a történelem folyamán. Mindenek előtt olyan fényre van szükségünk, amelyben sikerül meg-

oldanunk a földön az egyre növekvő problémákat. (Éppen a legutóbbi napok eseményei, ezek a szörnyű merényletek mutatják, hogy mennyire összezavarodott a mai társadalom.)

A bibliai Teremtéstörténet például, amelyet ez a csodálatos szöttes [Háger Ritta: Teremtés, ld. Bibliaközpont] is ábrázol, ösztönzést adhat arra, hogy teremtő módon közelítsük meg az ökológiai problémákat, és ne felelőtlenül éljünk, mondván, hogy "utánunk a vízözön". A teremtés bibliai hite lehet a leghatékonyabb ösztönzés számunkra, hogy a Föld értékeinek örüljünk, és megőrizzük a jövő nemzedékeknek mindazt, amit az Isten ránk bízott. Az Egyiptomból való kivonulás története és a próféták kritikus megnyilatkozásai megóvhatják a keresztényeket attól, hogy a kereszténységük bezáruljon, és ösztönözhetnek bennünket annak a mindenkor érvényes feladatnak teljesítésére, hogy hátrányos helyzetben élő testvéreinken hatékonyan segítsünk. A jövőre vonatkozó, nagy prófétai látomások megőrizhetnek attól, hogy a megoldhatatlannak látszó problémák láttán a cinizmus vagy a rezignáció uralkodjék el rajtunk; segíthetnek bennünket, hogy a lehetséges és szükséges kis lépéseket megtegyük, igazságosabb világot teremtve így sokat gyötört földünkön.

A Názáreti Jézus alakja, az Ő testvéri szolidaritása az emberekkel, mindenek előtt szolidaritása velünk, halálra szántakkal, minket, mai embereket is megtanít a szenvedőkkel való sorsközösség vállalására. A húsvéti örömhír pedig, hogy Ő a halálból feltámadt, erőt ad nekünk, hogy a problémák özöne láttán ne adjuk fel a küzdelmet, hanem elkötelezetten fáradjunk a teremtett világ gondozásán. Ezzel kapcsolatban mindig nagy hatással van rám az 1. Korintusi levél 15. fejezetének vége, ahol Pál, miután hosszasan tárgyalta a végső feltámadás kérdését, egyszerre a földi valóságnál köt ki, és arra buzdítja a korintusiakat, hogy józanul és lankadatlanul végezzék mindennapi kötelességeiket, abban a reményben, hogy emberi fáradozásunk a húsvéti örömhír erejében soha nem lesz hiábavaló (1 Kor 15,58).

Nagyon szeretném, ha a mai Egyházban is megvolna ez az optimizmus. Plébániákon, kurzusokon az ember többnyire csak panaszáradattal találkozik; márpedig az olyan Egyház, amely mindig panaszkodik, egyáltalán nem vonzó.

Jubileumi ünnepség

A Szent Jeromos Bibliatársulatnak további, eredményes fejlődést kívánok. Bizom abban, hogy a jövőben élvezni fogja a magyar Egyház hatékony támogatását (anyagi téren is!). Mert a Biblia üzenete mind az Egyház, mind a társadalom számára felmérhetetlen érték. Szabaddá tudja ugyanis tenni a remény erőit, most, amikor a remény oly ritka kincs! És a Szentírás a felebarát szeretetére tanít, így megőrizheti a társadalmat az egoizmusban való elmerüléstől.

Szeretnék köszönetet mondani a Szent Jeromos Bibliatársulat munkatársainak is elkötelezett munkájukért. Kívánom, hogy továbbra is bátran, lelkesen tudjanak dolgozni, legyenek jó ötleteik, hogy Isten Igéjének terjesztésén eredményesen munkálkodhassanak.

A Pázmány Péter Katolikus Egyetem Hittudományi Karának Újszövetségi Tanszéke és a Szent Jeromos Bibliatársulat ezen ünnepi alkalom tiszteletére *Az Egyház szentjei és a Szentírás* címmel pályázatot hirdetett. A pályázatra 15 pályamű érkezett be. A díjakat Balás Béla püspök-elnök adta át. Az I. díjat a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Hittudományi Karának két hallgatója, Vigh Adrienn és Zsuffa Tünde nyerte. A II. helyezett a pályadíjat a Bp. Belvárosi templom Orgona Felújítási Alapjára kérte továbbítani. III. díjat nyert: Török Ildikó, Nagykanizsa.

A Szent Jeromos Bibliatársulat egyike a világban működő mintegy 80 hasonló, katolikus intézménynek. Biblikus megújulási mozgalmak már a zsinat előtt is voltak a katolikus egyházban, de a katolikus bibliatársulatok létrejöttének elsősorban a II. Vatikáni Zsinat adott új lendületet. A zsinat ugyanis azt ajánlotta a Katolikus Egyház felelős vezetőinek: Ismerjétek, szeressétek, és adjátok a hívek kezébe is a Bibliát. Nyissátok tágra a kapukat, hogy a katolikus hívek is hozzájussanak a Bibliához.

Ezért jött létre a Zsinat után a Katolikus Bibliaszövetség Világszervezete. Ennek tagjai a világon az egyes országok bibliatársulatai. Ebbe a szervezetbe tartozik Társulatunk is kezdettől fogva. Ünnepi ülésünkön jelen van a Világszervezet elnöke, Ablondi püspök úr.

Alberto Ablondi püspök, a Világszövetség elnöke Ünnepi köszöntés

Nagyon szépen köszönöm a Társulat Elnökének ezt az örömet, hogy közöttetek lehetek, és a elhozhattam a Világszervezet üdvözlését Bíboros Úrnak, akit már volt szerencsém ismerni, a püspöki kar Elnökének, Érsek Úrnak, a püspök-testvéreknek és minden kedves növénemnek és testvéremnek, akik itt jelen vannak.

Nagyon fontos, hogy ünnepeljük a Bibliát. A püspök atya azt mondta: azt kívánja, hogy legyen ez a központ Coenaculum, az utolsó vacsora terme. Én viszont, aki láttam, megismertem ezt a csöndes helyet, mely szerényen megbúvik a házak sűrűjében, azt kívánom: legyen ez központ a názáreti otthon. Názáretben lett ugyanis testté az Ige. A Dei Verbum zsinati konstitúció mondja: amint a Második Isteni Személy nem tekintette méltatlannak, hogy emberi testet öltson, úgy Isten Igéje sem tekinti méltatlannak, hogy emberi szavakba öltözzék. Ezért minden biblikus apostolság az Ige megtestesülése. A bibliafordítás során például, amikor egyik nyelvből a másikba átvisszük Isten Igéjét, az Ige egy másik, egy új kultúrában testesül meg. Vietnámban éltem át megrendítő pillanatokat röviddel ezelőtt, amikor jelen voltam, együttműködtem az ottani egyik első fordítás elkészítésében. Az Elnök úr azt mondta, hogy itt képezik ki az Ige szolgálóit. Én viszont azt mondom, hogy amikor az Igének ezek az apostolai Isten Igéjét szolgálják, akkor mindig megtörténik ez a megtestesülés, ott, az adott környezetben.

De a megtestesülésnek soha nem volt könnyű az útja. Ti, magyar testvérek, hogy ez megvalósulhasson, sokok áldozatot hoztatok. Nem voltak könyveitek, nem voltak segédeszközeitek, nem voltak kapcsolatok. Ezért azt kell mondanom, hogy számunkra, a Világszervezet számára, amely éppen a jövő évben fogja megtartani a soron következő, hat évenkénti világkonferenciáját, nos, a Világszövetség számára is egy csodálatos megtestesülésnek tekintem azt, hogy a magyar Bibliatársulat létrejött. És azzal fejezem be, hogy a megtestesülés nem az üdvösség befejezése. Mert minden közlés (kommunikáció) vége kapcsolat, egység (kommúnió). Legyetek magatok és a mi számunkra a remény jelei és eszközei a világban. Danke. Deo gratias!

Tarjányi Béla ügyvezető elnök: A Társulat további terveiről

Sok tervünk van a jövőre nézve, vagy úgy is mondhatnám: sok-sok álmunk. Bibliaközpontunknak ezt a részét többé-kevésbé sikerült már rendbe tennünk, de a többi helyiségben még nagyon szegényes állapotok uralkodnak. Kedves Vendégeink az ünnepi ülés után megtekinthetik majd azt a részt is, ahol dolgozunk. Érdemes is lesz oda átmenni, mert irodánkban egy kiállítás képeit csodálhatják meg: sok szép gyermekrajzot, amelyek a Társulat Győri Egyházmegyei Központja és a Mosonmagyaróvári Keresztény Iskola által meghirdetett rajzpályázatra érkeztek be.

Mindez azonban nem a legfontosabb, nem a legfőbb gondunk. Hiszen tudunk mi használt asztaloknál, kopott székeken ülve is dolgozni. Ami igazán fontos lenne számunkra, az egy igazi, nagy álmom, amely a kezdetektől fogva kísér bennünket: az, hogy a Szent Jeromos Bibliatársulatnak lehessen saját bibliakiadása.

Jelenleg ugyanis a következő a helyzet: Ha jótévőink adományokat küldenek, hogy vigyünk magyar Szentírást a külföldi magyaroknak Erdélybe, akkor a bibliákat meg kell vennünk piaci áron. Ha szeretnénk az Újszövetséget olcsóbban adni, ahogyan azt állandóan kérik lelkipásztorok, hitoktatók, akkor a társkiadótól ránk telefonálnak, hogy piacgazdaságban közös kiadású könyveket mindenütt egy áron kell árulni.

Ezért fáradozunk már évek óta azon, hogy Társulatunknak saját bibliakiadása lehessen. Ez a terv hosszú ideje csak terv maradt, az illetékesektől eddig nem kaptuk meg ehhez a szükséges támogatást. De így, a bizonytalanságban is dolgozunk. Köszönettel tartozom biblikus kollégáimnak, akik immár egy éve dolgoznak velem együtt. Egy új szentírási szöveget készítünk elő, és remélhetőleg még ebben az évben kiadásra kész lesz. Szeretném remélni – és ezen ünnepi alkalommal tisztelettel kérem is ezt Egyházunk vezetőitől –, hogy ehhez a nagy tervhez segítséget fognak nyújtani Társulatunknak. Hogy illusztráljam, mennyire időszerű az, amire vállalkozni szeretnénk, felolvasok egy rövid cikket a Keresztény Élet postájából.

„A Keresztény Élet III/7. (febr. 12.) számában Gyűrű Géza arról ír, hogy „Biblia kerestetik” és bizony nagy igazsága van sorainak! Külföldön, főleg az angol nyelvű protestáns országokban minden szállodai éj-jeliszekrényen ott a Biblia, a Holy Bible, és talán még örülnek is annak, ha a kedves vendég magával viszi emlékül. Német- és Franciaországban a protestáns bibliatársulat potom pénzért, szinte jelképes összegért terjeszti a Szentírást, és így van ez nálunk is, mert az a 150-200 forint, amibe egy református kiadású zsebbiblia kerül, nem mondható jelentős összegnek. Ezt kellene követendő példaként magunk elé tűznünk! Az anyagi okok nem csak a kiadónál, a potenciális vásárlónál is jelentős szerephez jutnak. És ha a muzulmánok, erről személyesen is meggyőződhettem, a Koránért pénzt nem kérnek, mert Allah szava megfizethetetlen, csak a kötés árát – néhány piasztert vagy dinárt – veszik el, akkor felmerül a kérdés: miért kerül a keresztények Istenének az Igéje annyiba, hogy a kiadó rá ne fizessen, ha lehet, még nyeresége is származzék?”

Álmomat említettem. Volt már olyan, amely megvalósult.

Nyilas Tünde: Csángó népdalok

Bis orat, Gyergyóújfalu (Kodály)

Magnificat, moldvai csángó töredék (Domokos P.P.)

Szép violácska, Kászon [Csík] (Kodály)

Virág szombatja, Nógrád m. (Erdélyi Zs.)

Mária sivalma, Moldva (Erdélyi Zs.)

Nagyszombaton, Nógrád m. (Erdélyi Zs.)

Úr Krisztus feltámad, Moldva (Domokos P.P.)

Ó, áldott Szűzanya, Moldva (Bartók B.)

Balás Béla elnök: Záró könyörgés

Az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében. Ámen.

Jézusunk, Te úgy búcsúztál, hogy nem mondtál el még mindent. A Rólad szóló utolsó híradás az első század végén, János evangéliumával, úgy zárul le, hogy amiket viszont elmondtál, és tettél, azt viszont mi nem irtuk le mind. Mert a világ összes könyve sem tudná befogadni. És mégsem veszett el semmi abból, amit hoztál, mert Egyházat alapítottál, Szentlelket küldtél, aki eszünkbe juttat mindent, és elvezet a teljes igazságra. Szívből köszönjük most Neked, hogy Egyházad itt megvetette a lábát, és benne a Szentlélek sikeresen működött. Eszünkbe juttatta, hogy mit kell tennünk most, ebben az országos, nagy válságban, ezen a szellemi-lelki hadszíntéren. Köszönjük! S add, hogy ez a ház legyen Egyházadnak háza, legyen Pünkösdi Ház!

Dicsőség az Atyának, a Fiúnak és a Szentlélek Istennek, miképpen kezdetben, most és mindörökké. Ámen.

Az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében. Ámen.

Az ünnepléshez csatlakozott a május 10-én délután ugyancsak a Bibliaközpontban mondott hálaadó szentmise. Ezen a budapesti Jeromos-esték látogatóin kívül számos vidéki tagtársunk is résztvett, köztük a Győri Egyházmegye csoportja, amely ezt a napot autóbuszos budapesti biblikus zárandoklatnak szentelte. A szentmise után meghallgattuk Barsi Balázs atya előadását is (lásd a Jeromos-estékről írt beszámolóinkat).

A képen: a Bibliaközpont megáldása: Paskai László bíboros, prímás és Németh László érseki titkár

18. oldal: Seregély István érsek, a MPK elnöke pohárköszöntőt mond – az ünneplő közönség

19. oldal: A. Ablondi püspök, a Világszövetség elnöke – Balás Béla püspök, társulatunk elnöke – Nyilas Tünde énekművész – Fr.-J. Ortkemper, a német bibliatársulat igazgatója

Jubileumi ünnepség

A jubileumi ünnepség résztvevői:

A Magyar Püspöki Kar tagjai: dr. Paskai László, bíboros, prímás, érsek, Esztergom-Budapest; dr. Seregély István, érsek, a M.K.P.K. elnöke, Eger; Balás Béla, megyéspüspök, Kaposvár; Bíró László, püspök, Kalocsa; dr. Bosák Nándor, megyéspüspök, Nyíregyháza; dr. Dékány Vilmos, püspök, rektor, Esztergom; dr. Keszthelyi Ferenc, megyéspüspök, Vác

Katolikus Bibliaszövetség, külföldi testvérintézmények: Mons. Alberto Ablondi, püspök, a Katolikus Bibliaszövetség elnöke, Livorno, Olaszország; dr. Fr.-J. Ortkemper, a Német Bibliatársulat igazgatója, Stuttgart, Németország; Theo J. Kersten, a Holland Bibliatársulat igazgatója, AS 's-Hertogensbosch, Hollandia; Mag. Anton Kalkbrenner, Osztrák Bibliatársulat, Klosterneuburg, Ausztria; Mag. Hannes Schreiber, a Középeurópai Régió irodavezetője, Klosterneuburg, Ausztria; Frau Tuschl, a Régió könyvelője, Klosterneuburg, Ausztria; Nagy József, az erdélyi Katolikus Magyar Bibliatársulat vezetője, Marosvásárhely, Románia

Bibliikus professzorok és munkatársak: dr. Rózsa Huba, tanszékvezető professzor, Budapest; dr. Fodor György, teológiai tanár, Berzék; dr. Gyürki László, kanonok, plébános, Körmen; dr. Kerekes Károly O.Cist., prézes-apát, Budapest; dr. Takács Gyula, plébános, Rábagyarmat; dr. Kránitz Mihály, prefektus, munkatárs, Budapest; Szabó Mária, teol. főiskolai tanár, munkatárs, Szeged

A Szent Jeromos Bibliatársulat munkatársai: Vágvolgyi Éva, továbbképzési csoportvezető, Budapest; Gellay Anna, irodavezető, bibliaiskola, továbbképzés, Budapest; Székely István, szervező, Budapest; Rajkai István, terjesztő, Budapest; Mezei Ferencné, könyvelő, Üllő; Mészáros Endréné, Budapest; Vértesi Judit, Budapest; Pantó Eszter, bibliaiskola, Budapest; Puskás Ilona, Budapest; Puskás Mária, Budapest; Dómer Márta, Budaörs; Szeleczy Szilárd, képviselő, Budapest; Tarjánai Béla egyetemi tanár, ügyvezető elnök

Egyházmegyei koordinátorok: dr. Varga Lajos, püspöki titkár, Vác; Wolf Pál Péter, jánossomorjai plébános, Győr; – **imacsoport:** Horvay Mária, vezető, Budapest; Opálény Izabella, Budapest; Bozzay Gyuláné, Budapest; Ecsedy Tamás, számvizsgáló, Budapest; Koppányi Elemér, Budapest; dr. Varga Antalné, Budapest

A továbbképzési csoport munkatársai: Adorján Andrásné, Fót; Balthazár Zsolt, Budapest; Balthazár Katalin, Budapest; Bánó Georgina, Vác; Dreiszker Zsuzsanna, Kőszeg; Gruber Mária, számvizsgáló, Budapest; Győrvári Edit, Szombathely; Marincsák László, g.k. paróchus, Filkeháza; Mayer László, Budapest; Polgári Ferenc, plébános, Hernádvécse; Radnóti Mária, Budapest; Zárai Györgyi, Pécs; Járomi Luca, tanuló, Pécs

»**A Szentírás és az Egyház szentjei» pályázat nyertesei:** Vigh Adrienn, teol. hallgató, Budapest, I. díj; Zuffa Tünde, teol. hallgató, Budapest, I. díj; Török Ildikó, Nagykanizsa, III. díj

Diszvendégek: dr. Antall Józsefné, Budapest; Németh László, érseki titkár, Budapest; Simon Péter, püspöki titkár, Székesfehérvár; Sipőcz Ilona Józsa, Lev. Tag. irodavezető, Budapest; Locker M. Margit SSND, házfőnök, Budapest; Tarjánai Ferenc ODB, szalézi plébános, Budapest; dr. Lukács László, főszerkesztő, Budapest; Szőke János ODB, Budapest; P. Wetzstein József, Claretinus, Frankfurt, Németország; dr. Geleji Sándomé Neubauer Irén, fizikus, Budapest; Bajcsy Lajos, plébános, Budapest; Kemenes Gábor, lelkész, Budapest; dr. Gellay András, Budapest; Wisolth Ilona, Budapest; Vizsolyi Gyula, Budapest; Turny Tiborné, könyvelő, Budapest; dr. Mike Zoltánné, könyvelő, Budapest; dr. Bálint Anna, jogász, Vecsés; Nagy István Elek, fotóművész, Vecsés; Mally Mária, tanár, Budapest; dr. Skulthéy Antalné Breuer Erzsébet, zenetanár, Budapest; dr. Fonkay Ferencné, zenetanár, Budapest; Kavalecz Imre, szerkesztő, M. Rádió, Budapest; Szikora József, szerkesztő, Új Ember, Budapest

Társulatunk vezetősége ezúton mond köszönetet azoknak a munkatársainknak és támogatóinknak, akik nem vehettek részt a fenti ünnepi alkalmakon. Szeretné megerősíteni mindenkiben annak tudatát, hogy munkánkkal a mi Urunk Jézus Krisztus küldetését teljesítjük: „Hirdessétek az evangéliumot minden népeknek” (Mk 16,15).

Élő Ige
BIBLIAISKOLA
 Szent Jeromos Bibliatársulat

JÉZUS CSODÁI

A/ Alap gondolat

Mielőtt Jézus csodáival kezdenénk foglalkozni, próbáljuk röviden megfogalmazni, hogy mit is élünk meg egy csoda kapcsán, mit nevezünk csodának. Mindezt egyetlen mondattal talán így lehetne összefoglalni: A csoda Isten jelenlétének, a természetfölöttinek a megtapasztalása.

Ez a tapasztalat származhat abból, amikor a teremtett világ működésében, rendjében ismerjük fel ezt a jelenlétet, melyet a Bölcsesség könyvének szerzője így fogalmaz meg a Bibliában: „A teremtmények nagyságából és szépségéből összehasonlítás útján meg lehet ismerni teremtőjüket” (Bölcs 13,5) - vagy egy hívő tudós: „Ha egy kis növényt, egy búzaszálat vagy útszéli gazt látok, Isten nagyságát érzem mögöttem, s leborulok e hatalom előtt” (Linné).

De Isten jelenlétét és nagyságát tapasztalhatjuk meg akkor is, amikor reményt vesztett, kilátástalan helyzetben (betegség, halál, természeti csapás esetén) olyan rendkívüli jelenségekkel találkozunk, melyek során az általunk ismert természeti törvények nem érvényesülnek. A. Weiser szerint a csodát többféleképpen értelmezzük (Grundkurs Bibel NT 2, 15.o.):

Ma		az Ókorban		a Bibliában	
Isten megtapasztalása	rendkívüli jelenség	az istenség megtapasztalása	rendkívüli jelenség	a történelemben cselekvő és Jézusban végleges üdvöt adó Isten megtapasztalása	rendkívüli jelenség
mellékes dolog	a legfontosabb	a legfontosabb	mellékes dolog	a legfontosabb	mellékes dolog

Nem csak a keresztény hagyományban találunk csodatörténeteket, hanem más ókori irodalomban is. Csodákat tulajdonítottak Vespasianus császárnak, Tüanai Apollónak, csodás gyógyulásokról adnak hírt az epidauroszi Aszklépiosz templom fogadalmi táblái és feliratai, stb. Itt most nem foglalkozunk az- zal, hogy ezek a csodák valóban megtörténtek-e, hanem hogy a csodatévők és a velük kapcsolatos csodatörténetek milyen hatással voltak az emberekre. Akár egy személyhez, akár valamely helyhez fűződött a csoda, a róla szóló híradás mindig reménysugár volt, hogy létezik egy karizmatikus személy, egy mágus, vagy egy szentély, ahol az emberek megszabadulhatnak a szenvedése- iktől. A karizmatikus személyhez fűződő csodák esetében a csodatett mindig a tanítói tevékenységet kísérte és a tanítás hitelességének bizonyítását szolgál- ta (Pitagorász, Tüanai Apolló, stb).

Jézus is úgy lépett fel, mint csodatévő karizmatikus, aki tanítását csodáival igazolja. Eddig a pontig Jézus csodáit, az evangéliumi csodatörténeteket pár- huzamba állíthatjuk a többi csodatévő karizmatikus csodáival. Jézus csodái- ban van azonban valami, ami döntően megkülönbözteti azokat más csodáktól. Sőt maga Jézus is egészen másként fogja fel saját csodáit, és az első keresz- tényeknek, akik a csodatörténeteket továbbadták, szintén sajátos céljuk volt.

Jézus csodái elsősorban nem abban különböznek más csodáktól, hogy ezek valóban megtörténtek (szemben a többivel, amelyek eszerint kitalált törté- netek lennének), hanem abban, ahogy Jézus értelmezi azokat. Ismételten kije- lenti, hogy az ő csodái a kezdődő Isten-uralmának jelei, előízét jelentik annak, amit Isten az új világban meg fog valósítani. „Ha én az Isten ujjával űzöm ki a gonosz lelkeket, akkor már közel van hozzátok az Isten országa” mondja Jé- zus azoknak, akik nem értik, mi rejtőzik tettei mögött (Lk 11,20). Jézus e sza- vakkal csodáinak olyan értelmet tulajdonít, amely értelmezést nem találunk meg egyetlen csodatévőnél sem. Jézus csodái kivételek, epizódok, mégis vi- lágtörténelmi jelentőségűek, mert ablakot nyitnak az új világra, amelyet Isten meg fog alkotni. Jézus prédikációja éppen azáltal nyeri el sürgető aktualitását, időszerűségét, hogy nem csak beszél egy új világról, hanem csodái által an- nak részbeni megtapasztalására is lehetőséget ad.

B/ Szentírási szöveg: Az első kenyérszaporítás, Mk 6,30-44

C/ Bevezetés

1. Mint minden másnak, a csodatörténeteknek is megvannak a maguk iro- dalmi sajátosságai, amelyeket mindenki önkéntelenül is alkalmaz, aki csodáról beszél. Ezeknek a formáknak a tanulmányozása segít bennünket abban, hogy

felismerjük az elbeszélések tényleges üzenetét, tanítását, hogy ne csak arra figyeljünk fel bennük, ami magától a szemünkbe ötlük. Vizsgálódásunk során megértjük majd, hogy a forma is közöl valamit, hogy az is a kommunikációs folyamat fontos része.

a) Törvényszerűségek a csodatörténetek felépítésében, visszatérő elemek:

1. Bevezetés: Bemutatja a kiinduló helyzetet, körülményeket: a csodatevőt, a szenvedőt, más személyeket, akik valamiképpen érdekeltek az eseményben.

2. Előterjesztés: Feszült helyzet; a csoda előkészületei; a szenvedő bajának bemutatása; a jelenlévő személyek felveszik egymással a kapcsolatot; ez feszültséget vagy egyenesen összeütközést okoz.

3. Csodatétel (központi rész): a gyógyítás vagy más csoda megtörténik, a gyógyulás vagy más csoda bekövetkeztének tényét megállapítják, bizonyítják.

4. Befejezés: a csoda hatása a jelenlévőkre; a gyógyult elbocsátása. (Ld. motívumtábla a következő oldalon.)

b) Ha a csodatörténeteket összehasonlítjuk, azt látjuk, hogy a bennük szereplő **személyeknek** mindenütt ugyanaz a szerepük. Két főszereplő van:

- a csodatevő - és a szenvedő

A csodatevő és a szenvedő mellett az esemény lefolyásának megfelelően még az alábbi személyek fordulhatnak elő:

- a szenvedő kísérői, hozzátartozói
- a csodatevő kísérői, tanítványai
- az ellenfelek
- a jelenlévő tömeg
- alkalmasint a gonosz szellemek, démonok

c) A csodatörténetek témájuk szerint a következő hat alcsoportba tartozhatnak: gyógyítástörténet, halottfeltámasztás, ördögűzés, mentő-csoda, szabály-csoda és ajándékozó-csoda.

A »Bevezetés«-ben (1. rész) feltárt szükséghelyzet lehet az osztályozás egyik szempontja: betegség – gyógyítástörténet; halál – halottfeltámasztás; megszállottság – ördögűzés; a természeti erők által okozott veszélyhelyzetek – mentő-csoda; Isten akarata körüli bizonytalanság – szabály-csoda; elegendő élelmiszer hiánya – ajándékozó-csoda.

A csodák téma szerinti felosztásával összhangban áll az is, hogy a történetben a lehetséges visszatérő elemek közül melyek fordulnak elő. Általánosságban annyit mondhatunk, hogy pl. a gyógyítások esetében az »Előterjesztés«-sel (2. rész) kapcsolatos motívumok többnyire kisebb számmal szerepelnek, viszont a »Csodatétel« (3. rész) során több az alkalmazott visszatérő elem. A szabály-csodáknál a központi rész (»Csodatétel«) viszonylag rövid,

MOTÍVUMTÁBLA A CSODATÖRTÉNETEKHEZ

A csodatörténetek építőelemei

Bevezetés	A résztvevő személyek megjelenése	1. a csodatevő megjelenése
A helyzet bemutatása	megjelenése	2. a tömeg " "
		3. a beteg " "
		4. a kísérők " "
		5. a küldött(ek) " "
		6. az ellenfelek " "
		7. az ellenkezés indoklása
Előterjesztés		8. a baj, betegség jellemzése
Feszültség		
A csoda előkészítése	Kapcsolatfelvétel a csodatevővel	9. akadály
		10. leborulás
		11. segélykérő kiáltás
		12. kérés, a bizalom kifejezése
	A mellékszereplők, az ellenfelek magatartása	13. félreértés
		14. kételkedés, gúny
		15. bírálat
	A csodatevő magatartása	16. a démon ellentámadása
		17. lelki felindulás
		18. betegegyezés
		19. érvelés
		20. vonakodás
Központi rész		21. látványos előkészület
Csodatétel	A csoda végrehajtása	22. érintés (gyógyító cselekedet)
		23. gyógyító eszköz
		24. gyógyító szó
		25. a démon kiharancsolása
		26. ima
		27. a csoda megállapítása
Befejezés	A szembenálló fél	28. a csoda tényének szemléltetése
	A csodatevő	29. elbocsátás
		30. hallgatási parancs
	Mellékszereplők	31. csodálkozás
		32. tetszésnyilvánítás (kórus-szöveg)
		33. elutasítás
		34. híresztelés

szinte mellékes, a bizonyítás (»Előterjesztés«) ezzel szemben a figyelem középpontjába kerül. Ajándékozó-csodáknál maga a csodatétel nem is szerepel, a »Befejezés« viszont számos motívumot tartalmaz.

2. Az ajándékozó-csodák jellemzői: váratlanul előteremtenek különböző anyagi javakat, rendkívüli, meglepő módon adományoznak, élelmiszert szaporítanak, nem ehető dolgot táplálékká változtatnak. A csodatévő saját jószántából cselekszik; a történet befejezésénél a csodatett bizonyítása részletes és konkrét számadatokat tartalmaz.

3. Háttér-tanulmányok a szövegösszehasonlítás kiértékeléséhez:

1-es csoport: Az elbeszélés szimbolikus mondanivalója: Jézus mint Izrael pásztorja; az Élet Igéjéről való gondoskodás a pásztor dolga; együtt szenved velük; a nyájnak nem szabad szétszóródni; a tanítványoknak ugyanaz a szerepe, mint a véneknek a nép között; Isten népének táborhelye a „zöldellő réteken” van (Zsolt 23); Jézus, mint a zsidóknál a ház ura, vezeti az étkezést; a bőség, a túlsordulás képe. A szöveg a korai zsidó-keresztény teológiát tükrözi.

2-es csoport: Jézus, a bölcs; a tanítványok nem értetlenek, hanem kishitűek; az étkezés középponti szereplőivé válnak: az Eucharisztia gyakorlata(!); a történet Jézust nem mint Izrael pásztorát, hanem mint a megfáradtak és megterheltek Üdvözítőjét mutatja be: mint a gazdag ember, aki mindenkit meghívott az asztalához.

3-as csoport: Újabb szövegösszefüggés; Jézus, mint a nép Üdvözítője, a lakoma ura, az apostolok, mint az eucharisztikus lakoma főszereplői, előljárói.

4-es csoport: A Jn evangélium szövege áll a márki megfogalmazáshoz a legközelebb; krisztológiai tanítás: a csoda úgy mutat Jézusra, mint az élet kenyérére; Jézus önszántából tesz csodát; a felülmúló szeretet csodája!

5-ös csoport: A pogánykeresztények részesülése az Eucharishtiában; a szükséghelyzet valódi (puszta!); a csoda elhomályosítja a tanítványok szerepét; az ószövetségi vonatkozás háttérbe kerül, helyette erősebb az utolsó vacsorával való egybecsengés.

4. Sík Sándor: *Megértettem, hogy kenyérnek születtem*

*Van aki toronynak születik, és van aki remetének,
Van aki őrlő szájnak, és van aki csemegének:
Engem magnak vetett a Magvető,
És kenyérnek, annak is feketének.*

Mintha csak játszani, bújtam elő
Meleg mélyedből, drága földem,
Kíváncsian, szelesen, zölden.
Babusgattak öreg barázdák,
Hizlalgattak kövér májusi pászták,
Éreztem a jó napsugarak csókját,
Míg körülöm pitypalatty furulyáz,
És borzas szelek játszanak fogócskát.
Így nő ki nyugón fiú és kalász.

És éreztem, amint a fürtös száron
Az Isten ujjá végigsimogat,
S rámlt a törvény: minden búzaszálon
Csak egy kalász marad.
És itt a pecsét a szívemen:
A Szűz Mária áldott képét
Oviseli minden búzaszem.

Aztán levágtak, a szérűbe hordtak,
Orejtes nyárban csépen meghadartak,
Malomba vittek örletők,
Két kő között megtörték őket,
Aztán sötét kamrába kerültem,
És megsüppedtem (puha liszt), és magamba merültem.

Aztán egy koporsószerű
Mély teknőbe dobtak,
Két bütykös nagy tenyér belémmerült,
És nekifogtak:
És addig téptek, szaggattak, tepertek,
Óreg kovással úgy-úgy elkevertek,
Hogy sirtam és a könnyeim cuppogtak.

De addig nyüzött a két hadaró,
Míg elmúlt bennem minden savanyúság,
S nem állta görcsrel rossz csomó
Tésztámnak tiszta behlúsát,
S igaz kenyér törvényeként
Szinig dagadtam az edényt.

Úgy majd aztán a kemencébe raknak,
Míg porhanyó leszek és szép piros,
Meleg cipő, kívánatos.
Mert kinban kel meg a kenyér
Emberfalatnak.

D/ Óravázlat

Feladat	Módszer	Eszközök, időbeosztás kotta, 10 perc
1. Énektanulás: Debaisieux: Jó föld	szöveg és dallam az „Énekelj az Úr- nak” c. gyűjtemény 194. oldalán	jegyzetfü- zet, ceruza, 10 perc
2. Jézus csodái, ld. Bevezetés 1.	a vezető előadása, jegyzetelés	jegyzetfü- zet, ceruza, 10 perc
3. Kenyérmeditáció		
A kör közepére egy szép, friss kenyeret helyezünk egy fehér szalvétára. A résztvevők egy asszociációs játékban elmondják, hogy mi jut eszükbe a kenyérről, a szavakat a vezető a táblára írja. Az asszociációs játék végén a kenyeret a szalvétában körbeadogatják, így a résztvevők közelebről is megnézhetik, érezhetik az illatát, stb. Miközben egymásnak adogatják a kenyeret, ha valakinek van valamilyen a kenyérhez fűződő élménye, azt megoszthatja a többiekkel. Befejezésül imádságos csendben újra körbeadogatják a kenyeret, mindenki tör belőle és megeszi. Kis csend után elénekeljük a Jó föld c. éneket.		
4. Az első kenyérszaporítás (Mk 6,30-44) ajándékozó csoda, ld. Bevezetés 1/c, 2.	a márkí szöveg han- gos felolvasása és csoportos megbe- szélése a vezető irá- nyításával.	Szentírás, jegyzetfü- zet, ceruza, 10 perc
5. Exegétikai csoportmunka: Az első kenyérszaporítás csodájának (Mk 6,30-44) összehasonlítása más szövegekkel.	kiscsoportos mun- ka, csoportos ösz- szegzés, a vezető összefoglalása	Szentírás, jegyzetfü- zet, ceruza, 50 perc
Figyeljük meg a szembeötlő mozzanatokot, az átszerkesztéseket, kiegészítéseket és kihagyásokat, a szerkezeti összehasonlítás pontjait, a személyeket: Jézus, tanítványok, nép (kitől indul ki a kezdeményezés? stb.), a motívumvázat, a motívumokat, a szóvonatkozásokat, a szöveggösszefüggéseket, és a szimbolikát.		

Következtessünk a beszélő szándékára és a „Sitz im Leben”-re [= eredeti élethelyzet]

1-es csoport: Mk 6,30-44 – 2 Kir 4,42-44. Hol találunk célzást a Zsolt 23-ra, a Szám 27,17-re, a Kiv 18,21.25-re?

2-es csoport: Mk 6,30-44 – Mt 14,1-21; Mt 15,32-39. Milyen ószövetségi utalásokat találunk Mt-nál, mi a krisztológiai mondanivalója és a „Sitz im Leben”-je a Máté-féle szövegnek?

3-as csoport: Mk 6,30-44 – Lk 9,10b-17. Figyeljük meg az elbeszélés távalatait és összefüggéseit. Hasonlítsuk össze a lukácsi szöveget más lukácsi helyekkel: Lk 22,7-38; 24,28-31; és a Csel 2,42.46; 20,7-12; 27,35-tel.

4-es csoport: Mk 6,30-44 – Jn 6,1-15. Jellemezzük a hasonlóságokat és a különbségeket a szinoptikusoknál két szempontból: Melyik áll János szövegéhez a legközelebb? Hasonlítsuk össze a jánosi eucharisztikus beszéddel (= a kenyérszaporítás magyarázata, Jn 6,22-59).

5-ös csoport: Mk 6,30-44 – Mk 8,1-9. Határozzuk meg a különbségeket és a sajátosságokat (szükséghelyzet, tömeg, számok). Figyeljük meg a Mk 7,24-30-cal és a 7,31-37-tel való kapcsolatot. Ezek alapján fogalmazzuk meg a szöveg „Sitz im Leben”-jét [= eredeti élethelyzet].

6-os csoport: Milyen magyarázatot ad maga Márk a két kenyérszaporítás-csodára? Olvassuk el ehhez a Mk 8,14-21-et és a Mt 16,5-12-t.

A vezető összefoglalása, esetleges kiegészítései, ld. Bevezetés 3.

6. Szövegmeditáció: Sík Sándor: Megértetem, hogy kenyérnek születtem, ld. Bevezetés 4. pont.

a vezető vagy az egyik résztvevő, aki előre felkészült, felolvassa a verset, a többiek elmélkedve, csendben hallgatják

Sík Sándor Összegyűjtött versei, 5 perc

7. Befejező ének, ima

ének, esetleg kötetlen, szabad ima

kotta, 5 perc

Pápai Biblikus Bizottság

Szentírásmagyarázat az Egyházban

(Folytatjuk a dokumentum közlését Székely István fordításában)

B) Az irodalmi elemzés új módszerei

A Biblia kutatásának egyetlen tudományos módszere sem elég alkalmas a szentírási szövegek gazdagságának maradéktalan feltárására. Így a történeti-kritikai módszer sem támaszthat olyan igényt, hogy mindenkit kielégítsen. Tagadhatatlan, hogy homályban hagyja a vizsgált szövegek számos vonatkozását. Ezért nem szabad csodálkoznunk, hogy napjainkban más módszereket és megközelítési irányokat is javasolnak arra, hogy valamely szöveg egyik vagy másik fontos vonatkozásának a mélyére hatoljanak.

Ebben a fejezetben (B) az irodalmi kritika néhány legújabban kifejlesztett módszerét mutatjuk be. A következő fejezetekben (C, D, E) röviden megvizsgálunk különböző megközelítési irányokat; ezek egy része a hagyomány kutatásán alapul, mások a »szellemtudományok«, ismét mások egyes különleges, mai helyzetek felől közelítenek a szöveghez. Végül kitérünk a Biblia fundamentalista olvasására (F), amely elutasít minden módszeres magyarázó törekvést.

A Szentírás egzegézise, amely felhasználja a nyelv- és irodalomtudományok mai eredményeit, egyre inkább magáévá teszi az irodalmi elemzés új módszereit, főként a retorikai, a narratív és a szemiotikai elemzést.¹

1.) A retorikai elemzés – A retorikai elemzés mint olyan voltaképpen nem új módszer. Újdonság egyrészt a bibliamagyarázatban való rendszeres alkalmazása, másrészt az »új retorika« létrejötte és fejlődése.

¹ Retorikai = szónoklattani; narratív = elbeszélés-technikai; szemiotikai = jelzéstani. A ford.

A retorika a beszéddel való meggyőzés művészete. Minthogy alapjában véve bizonyos fokig minden szentírási szöveg meggyőző jellegű, a retorika valamilyen ismerete az ezegéták természetes eszközei közé tartozik. A szónoklattani elemzést kritikusan kell alkalmazni, mivel a tudományos ezegézist feltétlenül alá kell rendelnünk egy szellemi elbírálás követelményeinek.

Sok újabb bibliai kutatás nagy figyelmet szentel a Szentírásban található retorikának. Háromféle megközelítést különböztethetünk meg. Az első a klasszikus, görög-római retorikára támaszkodik, a második a szemita szerkesztési módra figyel, a harmadik azokból a modern felismerésekből indul ki, amelyeket »új retorikának« neveznek.

Minden beszéd meghatározott helyzetben hangzik el, amely három elemből áll: a szónok (vagy a szerző), a beszéd (vagy a szöveg) és a hallgatóság (vagy az olvasók). Ennek megfelelően a *klasszikus retorika* a meggyőzésnek három tényezőjét különbözteti meg, amelyek meghatározzák a beszéd minőségét. Ezek: a szónok tekintélye, a beszéd érvei és a hallgatóságban keltett érzelmek. A helyzet és a hallgatóság különbözősége igen erősen befolyásolja a beszédet. Arisztotelész óta a klasszikus retorika három szónoki műfajt ismer: a jogászi (bíróági), a tanácskozási (politikai) és a szemléltető (ünnepi) beszédet.

A hellénista kultúrában igen nagy szerepe volt a retorikának. Ezért az ezegéták közül egyre többen forgatják a klasszikus retorikával foglalkozó könyveket, hogy pontosabban elemezhesék a szentírási szövegek – különösen az Újszövetség szövegeinek – bizonyos vonatkozásait.

Más ezegéták viszont a *bibliai irodalmi hagyomány* különös jellegzetességeire figyelnek. Minthogy ez a szemita kultúrába ágyazódik, azért ennek általános vonása, hogy különösen kedveli a szimmetrikus szerkezeteket, amelyek kapcsolatot teremtenek a szöveg különböző elemei között. A párhuzam és más szemita szerkesztési módok sokféle formájának kutatása a szövegek irodalmi szerkezetének jobb megismerését teszi lehetővé, s ezáltal jobban megérthetjük üzenetüket.

Az »új retorika« álláspontja általánosabb. Nem csak a stílusalakzatok, a beszédművészet és a szónoki műfajok valamiféle leltára szeretne lenni. Azt vizsgálja, hogy valamely konkrét nyelvi kifejezés miért hatásos és miért képes meggyőződést kelteni ebben vagy abban a helyzetben. »Realista« akar lenni azáltal, hogy nem szorítkozik csupán formai elemzésre. Kellő figyelmet szentel a beszédhelyzetnek. A stílust és a szerkezetet úgy vizsgálja, mint annak a célnak eszközeit, hogy a hallgatóságot befolyásolják. Ehhez felhasználja egyes szaktudományok, mint pl. a szemiotika, az antropológia és a szociológia újabb kutatási eredményeit.

Ha az »új retorikát« a Szentírásra kívánjuk alkalmazni, akkor ez azt jelenti, hogy a gyökeréig hatolunk a kinyilatkoztatás nyelvének, mint meggyőzést célzó vallásos nyelvnek. Módszerünk ennek a nyelvnek a társadalmi érintkezésben kifejtett hatását határozza meg.

A szónoklattani elemzések, főleg azok legfrissebb eredményei különleges figyelmet érdemelnek, mert gazdagabbá teszik a szövegek kritikai vizsgálatát. Véget vetnek egy hosszantartó elhanyagolásnak, és előtérbe állítják vagy új megvilágításba helyezik az eredeti szempontokat.

Az »új retorika« jogosan hívja fel a figyelmet a nyelv meggyőző erejére. A Biblia nem egyszerűen igazságok hírüladása. Valójában üzenet, amelynek meghatározott vonatkozásban kapcsolatteremtő szerepe van. Ennek az üzenetnek alapeleme az érvelés dinamikája és a szónoki stratégia.

A retorikai elemzéseknek azonban korlátaik is vannak. Ha csak leíró jellegűek, akkor eredményeik gyakran csak stilisztikai szempontból érdekesek. Szinkron jellegük miatt nem tekinthetők olyan független módszereknek, amely önmagában elegendő volna. A Szentírás szövegeire való alkalmazásuk kérdéseket vet fel: Vajon ezeknek a szövegeknek a szerzői nagyműveltségű környezetben éltek-e? Szövegeik megírásakor milyen mértékben alkalmazták a retorika szabályait? Az ilyen szövegek elemzésére melyik retorika alkalmasabb: a görög-latin vagy a szemita? Nem próbálunk-e túlságosan fejlett retorikát tulajdonítani egyes bibliai szövegeknek? Az ilyen és más kérdések természetesen nem akarnak lebeszélni senkit

a retorikai elemzések használatáról, csupán attól akarnak megóvni, hogy azokat vakon, kellő mérlegelés nélkül alkalmazzuk.

2.) *A narratív elemzés* – A narratív egzegézis a bibliai üzenetnek olyan megértési és közlési módszere, amely megfelel az üzenet elbeszélő és tanúsító jellegének. Mivel pedig ez az emberek egymás közti érintkezésének egyik fő formája, azért ez jellemző a Szentírás közlésmódjára is. Ezen belül az Ószövetség üdvtörténetet tár elénk, amelynek hatásos elbeszélése válik a hitvallás, a liturgia és a katekézis tartalmává (ld. Zsolt 78,3-4; Kiv 12,24-27; MTörv 6,20-25; 26,5-11). Magából a keresztény igehirdetésből (kérügmából) pedig közvetlenül következik Jézus Krisztus életének, halálának és feltámasztásának elbeszélése, azoké a történéseké, amelyekről az evangéliumok szólnak részletesen. A katekézis számára is kézenfekvő az elbeszélő forma (1 Kor 11,23-25).

Az elbeszélés-technikai megközelítések terén fontos megkülönböztetnünk az analitikus módszereket és a teológiai reflexiót.

Ma számos *analitikus módszert* használnak. Egyes módszerek a múltbeli elbeszélési minták vizsgálatából indulnak ki. Mások a mai »narratológiákra« támaszkodnak, amelyek útja bizonyos esetekben egybeeshet a szemiotika¹ útjával. A narratív elemzés főleg azokra a szövegelemekre irányítja a figyelmét, amelyek a feszültség ívét, a jellemeket és az elbeszélő nézőpontját hordozzák; kutatja annak módszereit, hogy miként kell egy történetet úgy elmondani, hogy az bevezesse az olvasót »az elbeszélés világába« és bevonja annak értékrendszerébe.

Egyes módszerek különbséget tesznek »tényleges szerző« és »implicit szerző«, »tényleges olvasó« és »implicit olvasó« között. A »tényleges szerző« az, aki megírta az elbeszélést. »Implicit szerzőnek« nevezik a szerzőnek azt a képét, amely a szöveget olvasva fokozatosan megjelenik előttünk (kultúrájával, vérmérsékletével, törekvéseivel, hitével stb.). »Tényleges olvasók« mindazok a személyek, akik hozzájutnak a szöveghez, azoktól kezdve, akik először vették kézbe és olvasták vagy hallgatták, egészen a mai olvasókig vagy hallgatókig. »Implicit olvasón« olyasvalakit értünk, akit a szöveg feltételez vagy létrehoz, aki képes arra a szellemi és érzel-

1 A jelrendszerek tudománya. A ford.

mi elmozdulásra, amellyel beléphet az elbeszélés világába, és arra olyan választ adhat, amilyent a »tényleges szerző« az »implicit szerzőt« szem előtt tartva el kíván érni.

Egy szöveg csak addig fejt ki hatást, ameddig a »tényleges olvasók« (pl. mi a 20. század végén) azonosulni tudnak az »implicit olvasóval«. Az egzegézis egyik legfontosabb feladata ennek az azonosulásnak a megkönnyítése.

A narratív elemzésből olyan módszer alakul ki, amely képes megállapítani a szövegek hatótávolságát. Amíg a történeti-kritikai módszer a szöveget inkább »ablaknak« látja, amelyen át betekinthetünk egy adott korba (nem csupán az elbeszélte részletekbe, hanem annak a közösségnek a helyzetébe is, amelynek az elbeszélést szánták), addig itt előtérbe kerül a szövegnek mint »tükörnek« a szerepe, abban az értelemben, hogy visszatükrözi a világnak egy bizonyos képét, »az elbeszélés világáét«, amely hatással van az olvasóra, és arra készteti, hogy fogadjon el bizonyos értékeket.

A *teológiai reflexió* azért kapcsolódott ehhez a tipikusan irodalmi kutatási módhoz, hogy meghatározza a Szentírás elbeszélési módjának azaz tanúságtételének befolyását a hit elfogadására, és ebből kiindulva hermeneutikát [értelmezést] vezessen le a konkrét élet és a lelkipásztorkodás számára. Ez válasz arra az eljárásra, amikor a sugalmazott szöveget egy sor teológiai tételre redukálják, és ezeket olyan kategóriák szerint és olyan nyelven fogalmazzák meg, amelyek nem bibliaiak. A narratív egzegézistől azt várjuk, hogy új történelmi helyzetekben transzponálja a bibliai elbeszélés jelentési és közlési módjait, és így jobban megtapasztalhassuk a szövegeknek az üdvösség irányába ható erejét. Feltétlenül szükséges „az üdvösséget elbeszélni” (ez az elbeszélés »informáló« vonatkozása) és azt „az üdvösségre való tekintettel elmondani” (ez a »formatív«¹ vonatkozás). Hiszen a bibliai elbeszélés – kifejezett vagy burkolt formában – valójában egzisztenciális felszólítást közvetít az olvasóhoz.

A narratív elemzés nyilvánvalóan hasznos a Szentírás egzegézise számára, mert megfelel igen nagy mennyiségű bibliai szöveg elbeszélő jellegének. Hozzájárulhat ahhoz, hogy megkönnyítse a

¹ gyakorlatba vivő, A ford.

gyakran fárasztó áttérést a szöveg saját történeti összefüggésében való jelentése (amint azt a történeti-kritikai módszer próbálja meghatározni) és a mai olvasó számára hordozott jelentése között. Ezzel szemben a »tényleges szerző« és az »implicit szerző« megkülönböztetése miatt bonyolultabbá válnak a magyarázat útjai.

Ami a Szentírást illeti, a narratív elemzés nem elégedhet meg azzal, hogy arra bármely előre gyártott modellt ráerőltessen. Az elemző munkának törekednie kell arra, hogy figyelembe vegye a Biblia sajátosságait. A szövegek szinkron [= a keletkezés körülményeitől független] megközelítését diakron [= korfüggő] vizsgálatoknak kell kiegészíteniük. Emellett óvakodni kell attól a kínálókozó lehetőségtől, hogy teljesen kizárjuk a bibliai elbeszélések rendszerező, oktató megfogalmazású értelmezését. Ezáltal ellentétbe kerülnének a bibliai hagyománnyal, amely ezen az úton haladt tovább. És végül: Isten elbeszélő módon közvetített szavának egzisztenciális, szubjektív hatékonyságát nem tekinthetjük a helyes értelmezés egyetlen kritériumának.

3.) *A szemiotikai elemzés* – A legutóbbi húsz évben bizonyos körökben erősen kibontakozó szemiotikai elemzés egyike az úgynevezett szinkron módszereknek, vagyis azoknak, amelyek a végső alakjában élénk tároló bibliai szöveg kutatására összpontosítják a figyelmüket. Ez a módszer, amelyet először az általános »strukturalizmus« névvel illettek, Ferdinand de Saussure svájci nyelvészről származik. Ő századunk elején egy olyan elméletet dolgozott ki, amely szerint minden nyelv a vonatkozásoknak bizonyos szabályokat követő rendszere. Nyelvészek és irodalmi szakemberek döntő szerepet játszottak a módszer kifejlesztésében. Azoknak a bibliikusoknak a többsége, akik a Szentírás kutatására a szemiotikát használják, Algirdas J. Greimas-ra és az általa alapított párizsi iskolára támaszkodik. De másutt is jöttek létre hasonló módszerek vagy megközelítési irányok, amelyek a modern nyelvészeten alapulnak. Itt röviden Greimas módszerét szeretnénk példaképpen bemutatni és elemezni.

A szemiotika három alapelvből vagy alapfeltevésből indul ki:

Az *immanencia elve*: minden szöveg egy jelentési egységet képez; az elemzés az egész szöveget vizsgálja, de csak magát a szöve-

get; nem támaszkodik semmiféle »külső« adottságra, mint pl. a szerző, a címzettek, az elbeszélte események vagy a szerkesztés története.

Az értelmi szerkezet elve: értelem csak a vonatkozások által, sőt magában a vonatkozásban, főleg a különbségek egymáshoz való viszonyában jelenik meg; így egy szöveg elemzése abban áll, hogy felderítjük az elemek közti kapcsolatokat (pl. szembeállítások, azonosítások) hálóját; ebből adódik azután a szöveg értelme.

A szöveghez tartozó nyelvtan elve: minden szöveg alkalmaz valamilyen nyelvtant, azaz bizonyos számú szabályt vagy szerkezetet; egy mondatokból álló egységben, amit beszédnek nevezünk, különböző síkok vannak, s ezek mindegyikének saját nyelvtana.

Valamely szöveg teljes tartalmát három síkon elemezhetjük:

Narratív sík: Itt a szövegben azokat a változásokat kutatják, amelyek a kezdeti és a végső állapot között bekövetkeztek. Az elemzés próbálja kidolgozni az elbeszélés íve mentén fekvő különböző fázisokat, amelyek logikai kapcsolatban vannak egymással és az átalakuláshoz vezetnek. A fázisok mindegyikében pontosan meghatározzák azoknak a »szerepeknek« a kapcsolatait, amelyeket a helyzetüket meghatározó és az átalakulást végbevivő »szerepjátékosok« töltenek be.

Diszkurzív sík: Az elemzés három munkafolyamatból áll: a) Megállapítják és osztályokba sorolják a szöveg alakjait, azaz jelentéssel bíró elemeit (cselekvő személyek, idő, hely). b.) A szöveg mindegyik alakjának meghatározzák a pályáját, hogy kiderüljön, miként használja őket a szöveg. c.) Vizsgálják az alakok tematikus értékét; ez a vizsgálat azt tárja fel, hogy a szereplők »kinek a nevében« (érték!) mennek keresztül éppen az adott szövegben leírt fejlődésen.

Logikai-szemantikai sík: Ez a legmélyebb és egyúttal a legelvonhatóbb sík. Azon a követelményen alapul, hogy minden beszédnek s a beszéd narratív és diszkurzív szervezetségének az alapját logikai és jelentésbeli formák képezik. Ezen a síkon azt jelenti az elemzés, hogy pontosan meghatározzák azt a belső logikát, amelyet a szöveg elbeszélői és alaki vonalvezetésének szakaszai magukba foglalnak. Ehhez gyakran a »szemiotikai négyszög« (franciául 'carré

sémiotique') eszközét használják, amely két ellentétes és két egymásnak ellentmondó kifejezés (pl. fehér és fekete; fehér és nem-fehér, fekete és nem-fe fekete) kölcsönös viszonyait veszi alapul.

A szemiotika módszerét a tudósok állandóan fejlesztik. A jelenlegi kutatások főként a »kifejezési módra« ('énonciation') és az »intertextualitásra« irányulnak. A módszert először a Szentírás elbeszélő szövegeire alkalmazták, mivel azokhoz különösen jól használható. De egyre gyakrabban vizsgálják ezzel más bibliai műfajokat is.

A szemiotikának ez az igen futólagos ismertetése és az alapelvek bemutatása már érzékelteti a módszer előnyét és határait. Azáltal, hogy többszörösen felhívja a figyelmünket minden egyes szentírási szöveg szoros egységére, amely meghatározott nyelvi szabályokat követ, a szemiotika elősegíti, hogy a Bibliát, Isten emberi nyelven szóló szavát megértsük.

A szemiotika csak akkor használható a szentírás kutatásban, ha ezt az elemzési módot megszabadítjuk bizonyos előfeltevésektől, amelyeket a strukturalista filozófia alakított ki, azaz ha nem tagadjuk alanyát és szövegen kívüli vonatkozásait. A Biblia: szó a valóságról. Ezt Isten a történelemben mondta ki, és még ma is abban fordul felénk emberi szerzők közvetítésével. A szemiotikai megközelítésnek nyitottnak kell lennie a történelem számára: először a szöveg szerzőinek, majd pedig olvasóinak a történelme számára. A szemiotikai elemzés alkalmazása során nagy annak a kockázata, hogy megelégedjünk a tartalom formális vizsgálatával, s így ne halljuk meg a szövegek üzenetét.

Ha a szemiotikai elemzés nem vész el egy bonyolult nyelv útvesztőiben, ha a fő elemeit egyszerű nyelven tárják eléink, akkor erősítheti bennünk, keresztényekben azt a jogos vágyat, hogy tanulmányozzuk a Biblia szövegét és fedjük fel értelmi mélységeit, még ha nem vagyunk is birtokában a szövegre s annak társadalmi-kulturális világára vonatkozó minden történelmi ismeretnek. Így a módszer hasznosnak bizonyulhat a lelkipásztorok között, különösen ha kevésbé képzetek csoportjai kívánják megismerni és megérteni a Szentírást.

[Folytatjuk]

Alberto Ablondi püspök

A hallgatás

Prédikáció a matkópusztai isoklakápolnában (1995. ápr. 25.)

Szent Márk evangélista ünnepét üljük; az evangélium (Mk 6,15-20) felidézi Jézus figyelmeztetését, hogy szükség van munkásokra az Ő aratásában. Az Ő aratásában igazi munkás minden ember, akit Ő meghív, mint az evangélistát, hogy legyen próféta.

Szeretném kiemelni, hogy a próféta legfontosabb feladata sokak szerint az, hogy tanítson, beszéljen vagy írjon. Valóban, Márk is beszélt, és megírta az evangéliumot, amelyet őrzünk; de ahhoz, hogy beszélhessen és írhasson, mindenek előtt hallgatnia kellett, tudnia kellett hallgatni.

Nem valami technikáról van szó, hanem a hívő és szerető magatartásról. Hiszen a hit abból ered, hogy hallgatunk Istenre; a szeretet pedig leginkább abban nyilvánul meg, hogy meghallgatjuk az embereket.

Ezeket a megállapításokat, amelyekhez a hívő élet szintjén eljutunk, megerősíti az emberi tapasztalat is, mely oly sok módon megerősíti a meghallgatás jelentőségét.

Hallgatni fontos fiziológiai, lélektani szinten is, mert aki nem hallgat, beszélni sem tud. Sok néma azért néma, mert nem hall; sok ember azért nem beszél szép dolgokról, mert sosem hallotta a szeretet szavait.

A hallgatás képessége ezenkívül a szeretet egyik legmélyebb vonásának is bizonyul. Sokkal könnyebb beszélni, mint meghallgatni.

Aki beszél, nagyon könnyű a dolga, mert beszél, amikor akar, amennyit akar, ahol akar, ahogyan akar, és arról beszél, amiről akar. Akinek viszont valakit meg kell hallgatnia, annak mindig figyelnie kell a másikra, hogy befogadja azt egyszerűen, derüsen, végtelen türelemmel. Hiszen a másik akkor nyílik meg, ha van, aki kész elfogadni azt, amennyit, amikor és ahogyan ő mondani akar. Ezeket a szempontokat nem hagyhatjuk figyelmen kívül, ezek mindegyike együtt teszi igazzá és nehezé a hallgatást.

Azt hiszem, az Ő éppen ezért akart kiemelten rámutatni a Szűzanya és a keresztény ember hallgatására: "Boldogok, akik tudnak hallgatni..."

Egy tanító, mikor meg akarta magyarázni a gyerekeknek, hogy mennyivel fontosabb a hallgatás, mint a beszéd, ezt mondta nekik: elég az arcunkra nézni, hogy megértsük. Mindenkinek csak egy szája van, mert keveset kell beszélnünk, és két füle, mert sokat kell hallgatnunk.

Elmélkedésünk elején azt mondtam, hogy nem csupán hallgatni kell, hanem hallgatni tudni is kell. Ezzel kapcsolatban eszembe jut egy keleti történet. Egy férj elment a remetéhez, és megkérdezte, hogy hogyan tehetné jobbá a kapcsolatát a feleségével. A remete válasza nagyon konkrét volt: **Menj, és hallgass meg minden szót, amit a feleséged kiejt a száján. A férj lakonikusan megjegyezte: Elég sokat beszél a feleségem, de megpróbálok mind meghallgatni.**

Két hónapi gyakorlat után a férj újból elment a remetéhez, és így szólt: **Sokat javult a helyzet, de lehetne még jobb is. Mit tegyek még? A remete ezt felelte: Menj, és hallgassd meg a feleséged minden szavát, amelyet nem mond ki.**

Különösnek tűnhet, de az igazi hallgatás – amikor a hallgatás szívből jön – azt is meghallja, amit a másik nem mer kimondani, azt is, amiről a másik nem is tudja, hogy szüksége van rá: segíti a másikat, hogy felfedezze, mire is van szüksége.

És éppen ebben lehet példaképünk az Úr, aki, mint az Atya, meghallgat bennünket, amint az Atyát is tudja hallgatni. És fontos gondolnunk arra is, hogy az Úr azért akarja, hogy beszéljünk, mert az Ő szavait adja a szánkba, és megengedi nekünk, hogy ezeket a szavakat a mi saját szavaink formálják, adják vissza. Ezzel arra tanít bennünket, hogy a hallgatás nem áll meg a másik meghallgatásánál. Az igazi hallgatás a másikat is beszélte-ti. Jó arra gondolnunk, hogy milyen fontos szavakkal megajándékozni a másikat; de még fontosabb, hogy a másik fáján is kivirágozzanak a szavak virágai. Mert amikor valaki ki tudja mondani, ki tudja fejezni önmagát, olyan, mintha megszületne. Íme, milyen szép a hallgatás, amely befogadja és értékeli azt, amit embertársa mond; amely megérti azt is, amit a másik ember ki sem mond; mindez arra segíti embertársunkat, hogy kifejezze egész valóját, és megnyilatkozzék, mintegy megtermékenyítve valakinek a meghallgató képességétől.

Nemde így kellene hallgatnunk az Urat, nem csak a Szentírásban, hanem megannyi eseményben és a sok kicsi dologban, amelyben az igazságot mutatja meg nekünk, és közli velünk a legfontosabb üzeneteket is? Nem így kellene hallgatnunk a közösségben is? Ha valóban hallgatnánk, hallásunk által az Ige olyan mag lenne számunkra, amely új életet ajándékoz nekünk.

Ez az "aratómunkások" hivatása: példát adva a hallgatásra felébreszteni másokban is a hallgatást, amint azt Márk evangélista tette.

Thorday Attila: Biblikus elmélkedések

3. Alkalmazkodni vagy ellenállni?

*Ajánlott olvasmányok: Törv 8; 16,1-17; Józs 24; 1 Sám 8; 12;
2 Sám 5-7; 1 Kir 18,16-19,18; Ám 5; Óz 1-2; 11*

Miután az izraeliták többé már nem vándorolnak a pusztában, szembe kerülnek azzal a kihívással, ami történelmük következő korszakára jellemző lesz, vagyis a Kánaán földjén való letelepedéstől a babiloni fogságig tartó több, mint fél évezredre. Izraelnek meg kell tanulnia, hogyan tartsa élő emlékezetében azt a leckét, amit a pusztai vándorlása során megtanult, miközben a letelepedettek életmódjára tért át. Más szavakkal úgy mondhatnánk, hogy e nép arra hívatott, hogy megőrizze »zarándok-szívét« egy „teljesen másfajta életstílus” kellős közepén.

A Második Törvénykönyv 8. fejezete hangsúlyozza ezt a kihívást és az ebből fakadó veszélyeket, amint az Ígélet földjére való lépés előestéjén Mózes szájára adja e gondolatokat. A letelepedett életmód súlyos veszélyeket rejt magában, mégpedig, hogy elfelejtik az Urat, és naívnul vagy gőgösen, de azt gondolják, hogy „saját erőmből s kezem munkájával teremtettem meg ezt”, vagyis, hogy jól megérdemelt jutalomként és nem Isten ingyenes ajándéka-ként kapták mindezt. Ám a veszély gyógyszerét is fölkinálja nekik a Szentírás, vagyis a megemlékezés által vissza kell térni a pusztába: „Gondolj az egész útra, amelyen az Úr, a te Istened negyven éven át vezetett a pusztában...” A korábbiakban láttuk, hogy e hit alapvető eleme az a jövő felé való nyitottság, ami az Ígélet földjének megszerzésére és birtoklására irányult. Ez a jövőre való nyitottság adta a hit dinamikus jellegét. Éppen ennek a »teremtő feszültségnek« megléte került veszélybe a letelepedéssel. A honfoglalás az önelégültség zsákutcájába vezet vajon, vagy a hit új lendülete húzódik meg a mélyén? Képesek-e az új helyzetben ismét útra kelni?...

Az alkalmi és ideiglenes »karizmatikus« vezetők, az ún. bírák, olyan tehetséges helyi vezetők lehettek, akik a válságos időkben képesek voltak több nagycsaládot, törzset mozgósítani és egységes fellépésre bírni az ellenséges támadás visszaverésére. A veszély elmúltával azután, a »bíra« visszavonult és folytatta megszokott életét. Az egységesítő és életet irányító központi hatalom és az állandó intézmények hiánya annak is tulajdonítható, hogy a hit tisztasá-

ga nem támogatta ezek létrejöttét: Jellemzők erre Gedeon szavai: „Nem uralkodom rajtatok és fiaim sem, hiszen az Úr az uralkodótok.” A korai királyság monarchia-ellenes leírásai jellemző módon kezdődnek: Izrael vénei fölkeresik a napjai végét járó Sámuel, hogy megmondják neki: „... Adj nekünk királyt, hogy kormányozzon minket, amint ez minden népnél szokásban van.” A szerző meglepő éleslátással mutat rá arra az alapvető veszélyre, amely a népre leselkedik, amióta Kánaán földjére lépett, s a király utáni vágyban összegződik. A legnagyobb kísértés Izrael számára: „lenni olyan, mint más nép”, ellentétben eredetével és történelmével, miszerint „nem tartozik a többi nép közé”: egyedül Istené, aki kiválasztotta, és a válaszáds szabadságával is megajándékozta.

Az izraelitáknak „olyanná lenni, mint minden más nép” egyet jelent önazonosságuk elvesztésével. A zarándok-nép nem keresheti semmi másban biztonságát, csak Istenében. A letelepedés igazi problémája nem is abban áll, hogy kényelmesebb életmódhoz és fejlettebb kultúrához szoknának hozzá, hanem hogy már nem is vágyakoznak többre: Szívük elnehezül. A rossz gyökere nem ott van, hogy a megerősített városok miatt elhagyják sátraikat, hanem hogy elfelejtik: a városok és erődítmények alapvetően nem különböznek a legszegényebb hajléktól...

A Szentírás körültekintő olvasása azonban megóv bennünket attól, hogy az Izraelben kialakuló monarchiát kizárólag sötét színekben lássuk. Látjuk ugyanis, hogy a nép kívánságának megfelelően Isten kiválasztja szolgáját, Dávidot, aki ezek után a népek számára az isteni áldás forrása lesz (Nátán próféta jóvendölése, 2 Sám 7). Mindez együttjárt a főváros, az udvár, a tisztviselők, a katonaság, valamint a közmunka és az adózás rendszerének fokozatos kiépítésével. És ami a leginkább meglepő: az uralkodó család annak az Istennek állandó pártfogására számíthat, aki nemrégiben még maga vezette népét és teljes szabadságban választotta meg szolgáit!

Ez a monarchiába való átmenet a hit szempontjából még súlyosabb veszélyeket hordozott, mint a félnomád életformát követő letelepedés és a földművelésre való áttérés. Hogyan létezhet együtt a monarchiával járó fényűzés és igazságszolgáltatás azzal a hittel, amely a sivatagban bontakozott ki és a Sínai szövetségkötésben nyert megfogalmazást? Hogyan történhetett az, hogy ugyanarra az Istenre hivatkozva, a kialakuló két hitbéli irányzat kölcsönösen nem zárta ki egymást? Nincs azonban szó valamiféle előítéletről, amely a kormányzás egyik vagy másik formáját kizárná: Isten bármelyiket fel tudja használni terve megvalósítására. A meglepő azonban az, hogy az a társadalmi

berendezkedés, amely korábban annyira ellenszenvesnek mutatkozott a sivatagban kiformalódott hit szemszögéből, milyen gyorsan vált e hitnek kiváltságos kifejezőjévé. Izrael számára a király nem a nép politikai uralkodója, hanem Isten Választottja, az Úr Fölkentje.

A prófétáknak köszönhető, hogy a múltat a reményteljes jövővel összekötő szál sosem szakadt meg teljesen. E tüzes lelkű emberek Izrael történelmének legsötétebb pillanataiban az emberi feledés hamuja alatt olyan tüzes paraszat fedeztek fel, amelynek fényében új megvilágításba kerültek a szövetségi ígéret szavai. Képesek voltak rádöbbsenteni hallgatóikat életmódjuk tartathatlanságára, rámutattak az eltévelyedések okára, és egyúttal megtérésre szólították fel őket. Értéküket az a tény sem csökkenti, hogy szavukat az emberek többsége nem fogadta meg, sőt emiatt ők maguk is kivetettek lettek. Haláluk után a következő nemzedék fedezi majd fel szavuk súlyát, s így próféciájuk a múlt és jövő eseményeinek kulcsává lesz. Pusztába kiáltott szavuk egy napon virágba borítja az emberi sivatagot...

Izrael nagy prófétáinak gondolkodásában állandó mozzanat az őseik hitéhez való kapcsolódás. Ragaszkodásuk a pusztai vándorlás során tapasztaltakhoz izzóvá teszi őket. Abban a meggyőződésben élnek, hogy Izrael Istene – képletesen szólva – »félétkeny Isten«, vagyis népe iránt megkülönböztetett szeretettel van, és viszonzásul is ezt a kizárólagosságot várja. Ezt tekintve semmilyen megalkuvást nem tűr; az „igen, de...” semmiben sem különbözik a kategorikus „nem”-től. Ezzel magyarázható az az ellenséges magatartás, amit a próféták koruk elkényelmesedő társadalmával szemben tanúsítanak, amely ugyan vallásosnak mondja magát, de boldogságát nem Istenben keresi.

Ámosz szenvedélyes és hallatlanul kemény szavait kiemeli az a körülmény, hogy Izraelhez szóló küldetését abban az időben kezdi, amikor még béke és gazdasági virágzás jellemző az északi országra. A próféta világosan látta, hogy a látszólagos biztonság mögött a társadalom súlyosan beteg, belsőleg megrongálódott azáltal, hogy boldogságát nem Istenben keresi. A próféta könnyörtelenül rámutat a betegség tüneteire: az újjgazdagok kis csoportjának botrányosan fényűző életére, amely együtt jár a nagyszámú szegénység kizsákmányolásával, az istentisztelet pedig kimerül önigazolásban és a formák megtartásában. Ózeás a családi életből vett hasonlataival hallgatóit arról kívánta meggyőzni, hogy népének hűtlensége nem teszi közömbössé Istent, hanem éppen ellenkezőleg, a legmélyebben megrendíti. Hasonló ez egy olyan hegyi

patakhöz, amelynek lefolyását elzárják, vagy az odaadó szeretethez, amelyet visszautasítanak, s így jobban emészti azt, aki átéli, mint aki elzár és elutasít.

Ózeás azonban tovább megy elődjénél. Számára a sivatag nem csak egy elmúlt korszak, amit az engedetlenség ideje követ, hanem a küszöbön álló csapást is felülmúló remény megtalálásának kulcsa. Pontosan ugyanabban a helyzetben van, mint mikor az Úr kiválasztotta és először megszabadította. Ebből érthető, hogy a próféta a Kivonulás képeivel írja le a népre váró újabb megpróbáltatást: „pusztasággá változtatom”; „vissza kell témiük Egyiptomba”; „újra sátrakban kell laknod”. A katasztrófát tehát úgy mutatja be, mint az új kezdetet lehetővé tevő, az „első szerelmet” egyedül felszítani képes megtisztulást.

Megfigyeltük hogy Ámosz és Ózeás hogyan szemlélte népe aktuális eseményeit a legősibb hagyomány fényében. A múlt minden nosztalgiájától és az eljövendők jóslásától távol a próféták elsősorban szolidaritást vállaltak kortársaikkal, s így hirdették Isten szavát a hétköznapiakban. Hogy üzenetüket megfelelő módon tolmácsolhassák, legtöbbször a múlt eseményeit és az elhangzott isteni ígéreteket idézték föl, hogy azt szembeállítva a jelenrel, új belátásra vezessék hallgatóikat. Ezért e két próféta úgy ír a kivonulás múltbeli eseményéről, mint ami a mában játszódik, s így a reménység forrását jelenti. Ebben az értelemben a próféták kimondottan nosztalgia-ellenesek: Amellett, hogy népük vallási hagyományát megmentik a feledéstől, attól is megóvják, hogy mozdulatlan múzeumi tárgyként szemléljék azt, mint amit nem lehet megközelíteni.

Elmélkedési pontok: 1. A Második Törvénykönyv 8. fejezete minduntalan arra szólítja föl a híveket, hogy térjenek vissza hitük forrásaihoz. Melyek azok az értékek, tapasztalatok és meglátások, amelyekhez vissza kell térjek, hogy hűséges maradjak Krisztushoz?

2. Izrael számára a legnagyobb veszélyt az jelentette, hogy olyan nép akart lenni, mint más nemzet. Korunk társadalmában milyen formákat ölt ez a kísértés?

3. Izrael prófétái Isten szavában gyökerezett emberek és koruk helyzetének mely ismerői voltak. Keresték a módját, hogy kortársaik számára megmutassák, hogy az adott történelmi szituációban mit kíván Isten az ő népétől. Élőnek tapasztaljuk-e napjainkban a prófétai szellemet? Mint keresztyének, mi hogyan éljük meg prófétai küldetésünket?

OLVASÓINK KÉRDEZIK

(A feltett kérdésekre mostani számunkban
Dr. Kerekes Károly O.Cist, zirci praeses apát válaszol)

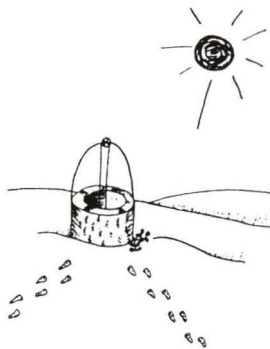
 Kérdés: Miért méltatlankodik Jézus a nyavalyatörős fiú meggyógyítása előtt? (Lk 9,41: „Hitetlen és romlott nemzedék, meddig kell még veletek maradnom, meddig tűrjelek titeket?”)

Felelet: Bevezetőül fontoljuk meg, hogy az egész Szentírás, az Ó és az Újszövetség együtt, Jézusnak – a maga nemében és »könyvtermészete« szerint – titokzatosan, de valóságosan köztünk élő teste. Mint ahogy hitünk szerint létezik nem csupán a Szentlélektől fogantatott és Szűz Máriától született Istenember Krisztus-test, de hasonlóképpen létezik titokzatos szentségi Krisztus-test, Egyház Krisztus-test, és ugyanúgy létezik titokzatos könyvi Krisztus-test is! A sok szép szentírásmagyarázati elv közül pedig ki ne felejsük az egyik legfontosabbat: a Szentírást mindenek előtt magából a Szentírásból kell magyaráznunk!

Az idézett szentlukácsi (és a két párhuzamos szinoptikus [Mt 17,17; Mk 9,19]) szentírási hellyel kapcsolatos valóban kesernyés hangvételű jézusi szavak a mózesi könyvek tanítását summázó MTörv 32. fejezetében szereplő ú.n. »Bizonyosság-énekből« valók, és a választott nép pusztai vándorlása idején a mindig hűséges Isten megtartó csodáinak (manna, fűrjek, vízfakasztás stb.) ellenére tanúsított hűtlenségét, bálványimádásra térését panaszolják fel. Illetve ezt alkalmazza most Jézus a saját nemzedékével kapcsolatban, amikor Isten a legnagyobb csodákat és kegyelemáradásokat műveli magában Jézus Krisztusban. És ez a nemzedék (Jézus nemzedéke) mégis hűtlen, most is hűtlen! – Az Egyház zsolozsmázó életének mindennapos »imádságra hívó« 95(94). zsolttárban ugyanez a panasz fogalmazódik meg a pusztai vándorlás hűtlenségét emlegető, és nemcsak Jézus „nemzedékét”, de a mienket is keserűen érintő isteni szóban: „Negyven évig visolyogtam ettől a nemzedéktől. Így szóltam: Tévelygő, csalárd szívű nép ez, nem ismeri útjaimat. Ezért esküdtem meg haragomban: Nem mennek be nyugalmam Országába.”

További kérdés azonban, hogy miért éppen itt, ezen az evangéliumi helyen utal Jézus erre az egész ószövetségi üdvtörténetet beárnyékoló keserű tapasztalatra. Válaszunk (magából a Bibliából!) a következő. A nyavalyatörős gyermek meggyógyítása előtt mind a három szinoptikus evangélista elmondja Urunk színeváltozását, Mózesrel és Illéssel folytatott beszélgetését és ezt kö-

vetően az „új Illésre”, Keresztelő Jánosra való utalását, aki a leghangosabb tanúbizonyságokat tette az egész nép előtt Jézusról. És ez a nemzedék mégsem hitt Jézusban. Csak így érthető a már higgadtabb, de mégiscsak kesernyés ízű válasz a tanítványok kérdésére (tudniillik, hogy „mi miért nem tudtuk kiüzeni belőle a gonoszlelket”): „Mert gyöngé a hitetek!” – Ebben az egyszerre nagyon távoli és nagyon közeli perspektívában kell tehát válaszolnunk arra a kérdésre, hogy miért méltatlankodik Jézus. Azért méltatlankodik, mert a választott népnek még most is, „az ő nemzedékében” is olyan gyöngé a hite (olyan állhatatlan, csapodár a szíve), mint annyi évszázaddal azelőtt, a pusztai vándorlás idején.

Kérdés: Mi a szerepe a mínákról szóló példabeszédben a király iránti lázongó illojalitásnak? (Lk 19,11-27: „...Nem akarjuk, hogy ez legyen a királyunk... Ellenségeimet pedig öljétek meg...”)

Válasz: Sokaknak úgy tűnik, hogy az evangélista itt két külön tanítást akarna adni, mintha a mínákról szóló példázat csak úgy »intarziásan« bele lenne szerkesztve egy másik, a királyról és rebellis „polgártársairól” szóló példabeszédbe. Egyesek még Nagy Heródes fiára, Archelaoszra is „ráismernek”. A „királyra”, akiről Jézus korában már senki sem beszélt, és Jézus hallgatói közül rá senki sem gondolhatott. Szó sincs itt se két paraboláról, se Archelaoszról! Itt egyetlen dologról és egyetlen tanításról van szó: Isten Országának elfogadásáról vagy el nem fogadásáról, amivel együtt jár a felelősségteljes sáfárkodás az Istentől kapott »mínákkal«, azaz kegyelmi ajándékkal. Lukács evangéliuma ezzel a summázó, összegző példabeszéddel vezet be Jézus Jeruzsálembe történő bevonulását, és az ott rá váró szenvedésének és halálának leírását. Egyéni sorsának beteljesedésével a világ sorsának a „beteljesedését” is jelezve képi nyelven, azaz példabeszédben: a csibéit összegyűjteni akaró kotlóstól a gonosz szőlőmunkások elvetemültségén és végpusztulásukon keresztül a feltámadás kérdésének helyes szemléletéig. Megjegyzendő, hogy a Máté-evangélium is elmondja a mínákról szóló példabeszédet az utolsó ítéletről szóló jézusi szavak előtt, de ott nem találunk utalást az Isten Országára, sem annak királyára és polgáira.

A kérdésre tehát, hogy a mínákról szóló példabeszédben mi a szerepe a polgárok királyhűségének és a hűtlenek megbüntetésének, azt feleljük: így sokkal szélesebb távlatban mutatja be a világvégi (utolsó ítéleti) nagy drámát, külön hangsúlyozva mind az egyéni felelősséget, mind Isten Országának diadalát, s így a Krisztus Királyban való közösségi megdicsőülést.

Kérdés: Igaz-e, hogy Jézus közeli időre ígérte a világ végét? (Lk 21,32: „El nem múlik ez a nemzedék, míg mindez meg nem történik.”) És hogyan értsük az Apostol szavait az 1 Tessz 4,14-ben? („Először a Krisztusban elhunytak támadnak fel. Azután mi élők, akik megmaradunk, a felhőkön velük együtt elragadtatunk a magasba Krisztus elé...”)

Válasz: Arra még csak gondolni is képtelenség, hogy Jézus téved. Amikor Ő a világ végéről beszél, hangsúlyozza: „Azt a napot és azt az órát senki sem ismeri, még a mennybéli angyalok sem, csak az Atya egyedül” (Mt 24,36). De ennek vannak előjelei, amelyek azonban a világvég időpontjától teljesen függetlenek. Jel Jeruzsálem pusztulása, jel Jézus halála és feltámadása is. Ezek jelzik a kiszámíthatatlan időpontban bekövetkező világvégét. És (most figyeljünk) sokan lesznek, akik ezeket a »végítélet-jeleket« Jézus kortársai közül megérik. Azt is, hogy Jeruzsálemben „kő kövön nem marad” (Mt 24,2); de ez még nem a világvég, csak *jele* annak! Ne felejtjük, hogy Jézus képekben beszél a világ végéről. Ma úgy is mondhatnánk, fotomontázsban, ahol a próféta látomásban „egymásra fényképeződnek” a jelek és a jelzett tanítások.

Lényegében ugyanez mondható el az 1 Tessz 4,17-tel kapcsolatban is. A szentpáli tanítás lényege ez: Vigasztalódjanak a tesszalóniki hívek; megholt szeretteik semmi hátrányt nem szenvednek abból, hogy a nagy »parúzia« előtt haltak meg. De ez nem jelenti azt, hogy Pál önmagát vagy olvasóit azok közé sorolja, akik még földi életükben megérik a parúziát. Igaz, hogy Pál itt írt szavai magyarázatra szorulnak. Pál ezt a magyarázatot meg is adja a 2 Tessz 2,12-ben: „Ami Urunk Jézus Krisztus eljövételét és a vele való egyesülésünket illeti, arra kérünk testvérek, ne veszítsétek el egyhamar józan eszeteket, és meg ne riasszon sem lelki kinyilatkoztatás, sem állítólag tőlünk eredő beszéd vagy levél, mintha az Úr napja már küszöbön állna”.

A világ végéről szóló kinyilatkoztatás tehát lényegileg itt is ugyanaz, amit magának Jézusnak szavaiból fentebb már idéztünk, nem feledkezve meg soha ezeknek a tanításoknak képekben történő ábrázolásairól. (Jel, jelkép, jelzett valóság, fotomontázs stb. Jézus Krisztust az Atya nem filozófiai fogalmakkal, hanem „jelekkel, erővel és csodákkal igazolta!” vö. Csel 2,22).

I N N E N - O N N A N

Körmend – Társulatunk tagása előtt sem ismeretlen, hogy *Gyürki László* kanonok, teológiai tanár, szombathelyi egyházmegyei koordinátorunk **bibliái tárgyú bélyegekből** értékes gyűjteménnyel rendelkezik. (Bibliaközpontunkban a bélyegek egy részét bemutattuk az 1992. évi jótékony-sági hangverseny alkalmából.) Nemrég a »*Szent Gábor bélyegértésítő*« különkiadásban ismertette a gyűjtemény Szent Pál apostollal kapcsolatos bélyegeit, a gyűjtő szakszerű magyarázatával.

Stuttgart: A Bibliát eddig 2092 nyelvre fordították le – Az Egyesült Bibliatársaságok legújabb statisztikája szerint a Szentírást a múlt év végéig összesen 2092 nyelvre fordították le. Teljes Ó- és Újszövetségi fordítás 341 nyelven jelent meg eddig, míg az Újszövetség önállóan további 822 nyelven. Ehhez járul még 929 nyelven egyes bibliai könyveknek illetve a Szentírás kisebb-nagyobb részeinek fordítása.

Az elmúlt évben négy nyelv gazdagodott a teljes Szentírás fordításával. Így látott napvilágot

Spanyolországban egy baszk, Ekvádorban egy imbabura, Kamerunban egy yiPunu, a mikronéziai szigetvilágban pedig egy pón-peján fordítás.

Tavaly a világon összesen 600 millió Biblia, Újszövetség, evangélium ill. bibliai válogatás jelent meg. A statisztika mérlege szerint az előző évhez képest több teljes Szentírást és Újszövetséget adtak ki, míg a válogatások számában bizonyos visszaesés volt tapasztalható. [Az itt közölt adatok a protestáns Bibliatársulatok által kiadott Szentírások számát tartalmazzák, nem számítva ide a katolikus kiadásokat és a magánkiadók gondozásában megjelent bibliafordításokat.] (Bibelreport)

Izrael – Izraeli régészek röviddel ezelőtt megtalálták az ú.n. *Tímárok kapuját*, amelyet a keresztetes háborúk korában nyitottak a Jeruzsálemi Óváros falában, később azonban a törökök befalazták. A mindössze másfél méter széles kaput most újra használják a Templomhegy felé igyekvő gyalogos látogatók. (Élet és Tudomány, 1995/23, 731.o.)

M e g h í v ó

▲ Bibliatársulat vezetősége nevében Társulatunk minden tagját szeretettel meghívom a Szent Jeromos Bibliatársulat 1995. évi

rendes közgyűlésére

◊ melyet 1995. szept. 30-án de. 10 órától tartunk a budapesti Bibliaközpontban (Bp. VI. ker. Teréz krt. 28.I.6.). Mivel távolabb élő Tagtársaink többsége a közgyűlésre várhatóan nem tud eljönni, lehetséges, hogy a szept. 30-án 10 órára meghirdetett közgyűlés nem lesz határozatképes. Ezért az 1995. évi rendes közgyűlés második időpontja: 1995. szept. 30-án de. fél 11, ugyancsak a Bibliaközpontban. (Ez a második közgyűlés a résztvevők számától függetlenül határozatképes.) A közgyűlés előtt 9 órakor közös szentmisén adunk hálát Istennek a kapott jótéteményekért.

◊ Szeretettel várjuk minden kedves társulati Tagtársunkat
 ◊ Budapest, 1995. júl. 29.

Tarjányi Béla ügyv. elnök

TÁRSULATUNK ÉLETÉBŐL

A *budapesti Jeromos esték* keretében április 19-én *Ihász Tamás* Egenburg-i káplán »Jemen – egy ismeretlen bibliai ország« címmel jemeni útból tartott mintegy 200 diakkal kísért érdekes beszámolót; ízelítőt kaptunk az ősi kultúra emlékeiből, egy szegény és egységesen muzulmán nép mai életéből, a szélsőséges klíma és a változatos tájak világából. Május 10-én az 5 éves jubileum alkalmából tartott hálaadó szentmise után *Barsi Balázs* OFM gvardián, teológiai tanár, noviciusmester »Az Énekek éneke és a keresztény identitás« című előadását hallhattuk, amelynek alap gondolata Isten és ember személyes szeretetkapcsolata volt. Ez kell hogy meghatározza hitünket és életünket. Június 14-én *Olofsson Placid* bencés atya érdekes előadásában tanúsította, mit jelent »A Biblia a szenvedésben«: hogyan erősítették meg a

Szentírás szavai azokat a szabályokat, amelyek a GULAG-táborok rabjaiban a lelket próbálták fenntartani. Mindig fényt és erőt ad azoknak, akik őszinte figyelemmel olvassák.

Társulatunk egri társ-koordinátora, *Polgári Ferenc* plébános atya szervezésében június 9-én **jótekonny célú** (Társulatunk céljait támogató) **hangverseny** rendeztek a hernádvécsei r.k. templomban. *Maros Éva* hárfaművész és *Geiger György* trombitaművész műsorában Bach, Händel, Albinoni, Greensleves, Gounod, Donizetti, Ravel, Rossini, Debussy, Csajkovszkij és Rimszkij-Korszakov művei szerepeltek. A hangverseny egyaránt szolgálta a helyi kultúra és a bibliaapostolság ügyét.

A **»Jézus csodái«** **rajzpályázat** díjkiosztó ünnepsége és a pályamunkákat bemutató kiállítás megnyitója jún. 12-én volt a mosonmagyaróvári Piarista Általános Iskola és Gimnázium dísztermében. 42 helyséből 541 alkotás érkezett; a különböző korosztályokból összesen 23 gyermek részesült díjazásban. Az ünnepségen beszédet mondott *Farkas István* piarista atya, a Kecskeméti Piarista Gimnázium igazgatója. *Wolf Pál Péter* atya a résztvevőket ismét Hanságligetre hívta lelki gyakorlatos táborba.

Az 1994. évi **»Jézus példabeszédei«** **gyermekrajzpályázat** mintegy 200 alkotását eddig a Győri Egyházmegye területén 8 iskolában állították ki 1-1 hónapra. Ezután Társulatunk a jubileumi ünnepségre megkapta a szép gyűjteményt: Bibliaközpontunkban jelenleg is megtekinthető.

A **Győri Egyházmegye** Jeromos-csoportjaiban *Wolf Pál Péter atya* a márciusi és áprilisi összejöveteleken a Húsvét ószövetségi előképéről és a húsvéti misztérium keresztény ünnepléséről, a megújított liturgiáról beszélt. Ezenkívül Győrött *Galla Ferenc* hitoktató vetítettképes szentföldi úti beszámolóját hallgatták meg, Magyaróvárott és Sopronban pedig Szent Márk ünnepén *Wolf Pál Péter atya* a búzaszentelésről szólt, és beszámolt Társulatunk megalakulásának 5 éves évfordulójáról. Az egyházmegye Jeromos-csoportjai május 10-én **autóbuszos budapesti zárandoklaton** együtt imádkoztak, ünnepeltek és töltöttek feledhetetlen lelki élményekkel. (A gazdag program állomásai: Pálos kolostor és Sziklatemplom szentmisével, Zsidó Múzeum és Dohány utcai zsinagóga, Szent Korona és koronázási jelvények a Nemzeti Múzeumban, katolikus könyvhét sátrai, hálaadó szentmise és előadás a Bibliaközpontban.)

Társulatunk **összejövetelei Pécsen** (a Szt. István téri Zárdatemplom hittanterme): **Felnőtteknek** minden hó 3. hétfőjén 18-kor (a biblikus előadások témája az ősszel: *Az ősegyház élete*). **Ifjúsági bibliaóra** minden hétfőn 17-kor.

Könyvszolgálatunknál kapható újdonságok:

- * Kocsis Imre: **Lukács evangéliuma** (az ev. magyarázata) Sz.I.T., 1995. Ára **820,-**
 - * Rózsa Huba: **Mia Biblia?** [A Biblia világa sorozat, 1] Jel kiadó, 1995. Ára: **226,-**
 - * Farkasfalvy Dénes: **BEVEZETÉS AZ ÚJSZÖVETSÉGI SZENTÍRÁS KÖNYVEIHEZ** [Szt. István T., 1995.] Ára: **882,-**
 - * Teres Ágoston SJ: **BIBLIA ÉS ASZTRONÓMIA** (Mágusok és a csillag Máté evangéliumában) [Springer, 1994.] Ára: füzve: **320,-** kötve: **490,-**
 - * **SZINOPSZIS** (4 evangélium szinopszisa az új prot. fordítás alapján) [Kálvin Kiadó, 1994.] Ára: **1.560,-**
 - * Rózsa Huba: **BIBLIAI ŐSTÖRTÉNET I.** (Ter 1-4) (Írásmagyarázat) [PPKE Lev.Tag., 1994.] Ára: **200,-**
 - * Rózsa Huba: **ŐSZÖVETSÉGI EGZEGÉZIS I-III.** [PPKE Lev.Tag., 1995.] Ára: **400,-**
 - * Millard: **A BIBLIAI IDŐK KINCSEI** (régészeti eredm. tükrében) [Akadémia Kiadó, 1994.] Ára: **2.040,-**
 - * Gyökössy Endre: **AZ ŐSTÖRTÉNET** (aktualizáló írásmagyarázat) [Szent Gellért Kiadó, 1994.] Ára: **176,-**
 - * Székely István: **A SIBYLLAKÖNYVEK** (apokrif, hasonmás kiadás) [Kőszeg, 1994.] Ára: **184,-**
 - * Pury-Römer: **A PENTATEUCHUS-KUTATÁS RÖVID TÖRTÉNETE** [Kőszeg, 1994.] Ára: **184,-**
 - * Römer: **BÖLCSESSÉG AZ ŐSZÖVETSÉGBEN** (Péld, Jób, Préd) [Kőszeg, 1994.] Ára: **70,-**
 - * N. Kraus: **Ősi forrás 4.** (Zsidó ünnepek a hasszid legenda tükrében) [Budapest, 1994.] Ára: **295,-**
 - * N. Kraus: **Ősi forrás 5.** [Mózes könyveinek zsidó magyarázata] 1995. Ára: **840,-**
-
-

Isten Szava

96 Ft

Éves előfizetés (postaköltséggel): 400 Ft

*Úr Krisztus feltámadá
Ránk malasztja árada
És szent vére hullása
Lőn pokolnak romlása
Úristen megváltá
mind e' világot
szent halálával*

*Alászálla poklokra
Raboknak váltságára
Szabadítá híveit
Régi szentek lelkeit
Úristen megváltá
mind e' világot
szent halálával*

*Úr Krisztus feltámadá
Nékünk példát úgy hagyá
Hogy miis föltámaggyunk
Véle össze-vigaggyunk
Úristen megváltá
mind e' világot
szent halálával*

*Csángó ének, Moldva;
Domokos P.P. gyűjtése*

örökre megmarad
